

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C156 – WON13**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie

van 11 maart 2010

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Liesbeth Homans tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de beperkte productie van windenergie	
Vraag om uitleg van de heer Robrecht Bothuyne tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de achterstand van Vlaanderen op het vlak van windenergie	3
Vraag om uitleg van de heer Veli Yüksel tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de demografische evolutie in de steden en de gevolgen ervan voor het beleid	9
Vraag om uitleg van mevrouw Valerie Taeldeman tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de sociale dienst in sociale huisvestingsmaatschappijen	15
Vraag om uitleg van mevrouw Griet Coppé tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de procedure tot actualisatie van het inschrijvingsregister voor kandidaat-huurders van een sociale huisvestingsmaatschappij	18
Vraag om uitleg van de heer Jan Penris tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de laattijdigheid en de ondoorzichtigheid van afrekeningen van huurlasten door de sociale huisvestingsmaatschappijen	
Vraag om uitleg van mevrouw Liesbeth Homans tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de berekening en de afrekening van de huurlasten door de Vlaamse sociale huisvestingsmaatschappijen	20
Vraag om uitleg van de heer Jan Peumans tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de achterstallige uitkeringen van huursubsidies	
Vraag om uitleg van mevrouw Griet Coppé tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de Vlaamse huursubsidie	25
Vraag om uitleg van mevrouw Liesbeth Homans tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het aangroeiende aantal thuis- en daklozen en het aandeel van uit hun woning gezette huurders hierin	30

■

Voorzitter: de heer Jan Penris

Vraag om uitleg van mevrouw Liesbeth Homans tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de beperkte productie van windenergie

Vraag om uitleg van de heer Robrecht Bothuyne tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de achterstand van Vlaanderen op het vlak van windenergie

De voorzitter: Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Voorzitter, minister, collega's, ik ga mijn vraag kort stellen omdat de heer Bothuyne in zijn vraag ook een aantal aspecten behandelt.

België heeft een enorme achterstand in de opwekking van windenergie, terwijl we eigenlijk in een recent verleden een voorsprong hadden.

Minister, wat is de reden van de zeer beperkte groei van windenergie in Vlaanderen? Op welke investeringssteun mogen windmolenbouwers vandaag rekenen? Wordt er bekeken of er andere en betere ondersteunende maatregelen genomen kunnen worden? Ik stel deze vraag in het licht van de Duitse situatie. Ik vind het persoonlijk nogal vreemd dat bijvoorbeeld de windmolens aan de autosnelweg in Hoogstraten maar op bepaalde uren draaien omdat ze maar op bepaalde uren geld krijgen voor de energie die ze opwekken. In Duitsland is er het zogenaamde feed-intarief. De heer Sanctorum zal me wel verbeteren als ik me vergis, maar ik vind dat een beter systeem. Op gelijk welk moment van de dag heb je hetzelfde rendement, financieel en wat energie betreft. Minister, vindt u dat het Duitse systeem voordelen heeft? Kunnen we dat systeem in Vlaanderen niet overnemen?

Welke maatregelen of tarieven bestaan er vandaag die negatief zijn voor de uitbouw van windenergie? Ik verwijs natuurlijk naar het injectietarief. Twee weken geleden hebben we in de commissie unaniem een resolutie aangenomen om dat op federaal niveau aan te kaarten.

Sommige provincies bakenen nu al locaties af waar nog nieuwe windturbineparken vergund kunnen worden. Het sluit een beetje aan bij mijn vorige opmerking, want ik ben ervan overtuigd dat je eerst het bestaande potentieel volledig moet benutten voor je gaat zoeken naar andere locaties om windparken te bouwen. Als bijvoorbeeld de molens in Hoogstraten – en er zijn ook nog andere locaties – maar enkele uren per dag draaien omdat het anders niet rendabel is, dan vraag ik me af of daar niet beter eerst een oplossing voor komt vooraleer je heel Vlaanderen gaat volbouwen met windmolens. Ik vind het persoonlijk nogal contradictorisch.

Zet Vlaanderen, en u als minister van Energie, in op het verhogen van de rendabiliteit van windenergie? Zo ja, op welke manier? Hoe denkt u als minister van Energie, in samenspraak met onder meer de minister van Ruimtelijke Ordening, dat Vlaanderen de opgelopen achterstand zal kunnen inhalen?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne: Voorzitter, minister, collega's, ik dank mevrouw Homans voor het feit dat ze nog een beetje gras heeft overgelaten.

Begin februari vernamen we wat we eigenlijk al lang wisten: dat België op Europees niveau een eindje achterop hinkt inzake windenergie. We staan op de vijftiende plaats in de Europese rangschikking, als ik me niet vergis, ondanks het feit dat het geïnstalleerde vermogen in 2009 nog met 35 percent is toegenomen. Eerlijkheidshalve moeten we bekennen dat het Wallonië is dat snel vooruitgaat. Wallonië heeft ook zijn eerste turbines met een vermogen van 6 megawatt geïnstalleerd.

Nochtans is er heel wat potentieel. De betrokken sectorfederaties, de Organisatie voor Duurzame Energie Vlaanderen (ODE-Vlaanderen) en la Fédération de l'Énergie D'Origine

Renouvelable et Alternative (EDORA), kwamen recent ook met een nieuwe inschatting van het potentieel aan hernieuwbare energie in Vlaanderen. Tegen 2020 zou er voor windenergie een totaal vermogen van 3500 megawatt kunnen worden geïnstalleerd in België, waarvan 1500 megawatt in Vlaanderen. Vlaanderen scoort dus ook op het vlak van het ingeschatte potentieel iets lager dan Wallonië. De belangrijkste reden waar de sectorfederaties naar verwijzen, is de iets moeilijkere inplanting van windturbines in het dichtbevolkte Vlaanderen maar ook de bestaande regelgeving.

De regering werkt eraan. In de commissie Leefmilieu van eind januari kondigde minister Muyters aan dat hij vanuit zijn bevoegdheid als minister van Ruimtelijke Ordening de werkzaamheden had opgestart om te komen tot een nieuw beleidskader voor de inplantingsvoorwaarden voor windturbines. Het Vlaamse afwegingskader zou klaar moeten zijn tegen het einde van de zomer. Voor mij is het dringend tijd om een aantal regels duidelijk te stellen. Er woedt nu volop een strijd om de beste percelen waar het meeste windpotentieel is. Er worden hoge prijzen geboden aan grondeigenaars om turbines te kunnen plaatsen. Het is tijd dat Vlaanderen een aantal duidelijke regels stelt. Er zijn heel wat sites waar drie of vier promotoren tegelijk vergunningen aanvragen. Ik denk niet dat dat de bedoeling is.

Minister, ook u hebt plannen om tegen de zomer een nieuw Vlaams actieplan hernieuwbare energie uit te werken. Wat mij betreft, moeten die twee een beetje samen sporen.

Minister, kunt u wat duiding geven bij onze positie op Europees niveau en bij onze achterstand ten opzichte van andere Europese landen? Er is uw actieplan hernieuwbare energie en er is het afwegingskader van minister Muyters. Hoe zullen die twee plannen samen sporen? Wat is uw visie op het ruimtelijk afwegingskader, want dat is natuurlijk van cruciaal belang voor het potentiële vermogen van windenergie in Vlaanderen? Denkt u aan bepaalde maatregelen of stimuli om ervoor te zorgen dat de ontwikkelaars snel kunnen investeren in nieuwe windturbines in Vlaanderen?

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Voorzitter, minister, collega's, ik wil nog iets aanvullen, uit het leven gegrepen. De beide vraagstellers hebben al opgeroepen tot samenwerking binnen de Vlaamse Regering tussen de beleidsdomeinen Ruimtelijke Ordening, Leefmilieu en Energie. Er is al een mooi kader uitgewerkt door de intercommunale Leiedal, maar ook de provincie West-Vlaanderen heeft, onder impuls van gedeputeerde Van Gheluwe, al schitterend werk geleverd.

Maar toch zal men nog een tandje moeten bijsteken. Ik wil dat aantonen met één voorbeeld. Er is in de streek, ondanks de economische crisis, een bedrijf dat een investering wil doen van 40 miljoen euro. Stedenbouwkundig is er geen enkel probleem. Het bedrijf wil nu zelfs volledig CO₂-neutraal worden en zijn volledige energietoevoer via windturbines doen. Het probleem is dat men als bedrijf wel vlot aan bouwvergunningen raakt, maar dat dat voor de windmolens – en dat is op Vlaams niveau – niet het geval is. De ene stelt natuurlijk andere voorwaarden, en dat is mijns inziens iets dat moet worden meegenomen in het globale pakket.

We moeten alle investeerders met open armen kunnen ontvangen. We moeten op dat vlak dan ook de nodige inspanningen doen. Als we die doelstelling willen halen, moet u samen met de ministers bevoegd voor leefmilieu, stedenbouw en milieuvergunningen samen aan één zeel trekken. Mijn vraag is dat men de timing die door minister Muyters is voorgesteld, effectief zou halen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, ik veronderstel dat u in uw antwoord zult verwijzen naar het feit dat er bij de ontwikkeling van windmolens in landbouwgebieden een soort

traagheidseffect ontstaat, waardoor we daar pas later de positieve effecten van zien inzake het aantal vergunningen en dergelijke meer.

Volgens mij is het kernprobleem echter dat we een jarenlange achterstand hebben opgelopen. Ik wil u er toch even aan herinneren, collega's, dat er soms heel denigrerende uitspraken werden gedaan, onder meer door de huidige minister-president. Denk maar aan zijn beroemde uitspraak: "Windenergie is een hype". Dat heeft de zaak niet gestimuleerd. Dat heeft er zelfs mee voor gezorgd dat Vlaanderen ongeveer hekkensluiter is op Europees vlak, terwijl windenergie in Europa nu net de snelst groeiende sector is in de elektriciteit.

De laatste cijfers die ik heb gezien, stellen dat 70 percent van de projecten met windturbines sneuvelen tijdens de vergunningsprocedure. Hebt u intussen al nieuwere cijfers, minister, rekening houdend met het feit dat er in landbouwgebieden veel meer mogelijkheden zijn?

Het feit dat die vergunningsaanvragen sneuvelen, heeft onder meer te maken met absurde regeltjes van onder meer Defensie en Belgocontrol, maar het gaat over veel meer dan dat. Daar komt bijvoorbeeld nog bij dat er op dit moment een soort veldslag aan de gang is tussen de energieproducenten. De vorige sprekers hebben daar ook al naar verwezen. Er is sprake van een ware veldslag over een aantal mogelijke locaties voor windturbines.

Dat kader is dan ook zeer belangrijk. Het valt grotendeels onder de bevoegdheid van uw collega-minister, maar ik denk dat we daar heel ver in kunnen gaan en dat we echt proactief terreinen met voldoende wind en minimale hinder kunnen afbakenen. We moeten vanuit de overheid een gefaseerde aanpak promoten, zodat we onze doelstellingen kunnen inplannen en ze op die manier ook kunnen halen. We mogen het dus niet gewoon overlaten aan de private sector.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Voorzitter, in 2009 werd in Vlaanderen en bij uitbreiding België een recordaantal nieuwe windturbines gebouwd, meer dan ooit tevoren in één jaar. Het opgestelde vermogen groeide in België met 35 percent ten opzichte van 2008. Voor Vlaanderen was dat 29 percent, met een stijging van 50 megawatt.

Op dit moment zijn in Vlaanderen nog een vijftigtal bijkomende windturbines volledig vergund, waarvan in vele gevallen de bouw dit jaar nog zal worden aangevat. De Interdepartementale Windwerkgroep heeft verder voor zo'n 140 windturbines een positief advies afgeleverd in het kader van lopende bouw- en milieuvergunningaanvragen. Als al die projecten vergund en gerealiseerd worden, kan de windenergieproductie in Vlaanderen meer dan verdubbelen op vrij korte termijn. Vanaf 2011 zullen we dan het verhoogde bouwritme op het terrein kunnen vaststellen.

De vergunningsverleners moeten bij ieder project zorgvuldig de voor- en nadelen afwegen. De omzendbrief van 2006 levert daarvoor een kader. Sinds vorig jaar is het ook mogelijk om in landbouwgebieden windturbines te vergunnen zonder ruimtelijke uitvoeringsplannen. Dat maakt het realisatietraject voor verantwoorde inplanting van windenergie in die zones alvast aanzienlijk korter. Tegelijk zijn windturbines grote constructies die niet zomaar kunnen worden ingeplant. Er dient rekening te worden gehouden met hun impact op het landschap en de luchtverkeersgeleiding, en met eventuele hinder die ze kunnen veroorzaken bij omwonenden. Zeker in een dichtbevolkte regio als Vlaanderen, stelt dat wel wat uitdagingen. Dat is een van de redenen waarom niet elke aanvraag gehonoreerd wordt.

Samen met mijn collega-minister Muyters onderzoek ik of de ruimtelijke inplantingsregels zoals opgenomen in de omzendbrief, aan actualisatie en verbetering toe zijn. Op vraag van collega Schauvliege onderzoekt de afdeling Milieuvergunningen momenteel of de bestaande toelaatbaarheidscriteria voldoende waarborgen bieden tegen de mogelijke overlast van windturbines. U ziet, collega's, dat daar soms een aantal belangen kunnen conflicteren. Dat maakt het moeilijk.

De Vlaamse overheid steunt hernieuwbare energie via het systeem van verhandelbare groenestroomcertificaten. Voor elke 1000 kilowattuur geproduceerde elektriciteit uit een hernieuwbare energiebron ontvangt de producent zo'n certificaat, dat op de markt kan worden verhandeld. Leveranciers hebben een jaarlijkse verplichting om voor een bepaald deel van hun geleverde energie certificaten in te leveren. Zij vormen dus de vraagzijde van de markt. De marktwaarde van de groenestroomcertificaten is op dit moment ongeveer 107 euro per certificaat. Die certificaten vormen de belangrijkste steunmaatregel voor investeringen in windturbines. Daarnaast komen de investeringen ook in aanmerking voor de ecologiesteun. Voor windturbines is dat in de vorm van een premie ten bedrage van 10 percent van de investeringskost. De federale overheid voorziet ook, voor ondernemingen die investeren in hernieuwbare energie, in de mogelijkheid om een verhoogde investeringsaftrek te verkrijgen ten belope van 13,5 percent van de investering.

Er zijn natuurlijk ook een aantal maatregelen, tarieven en zo meer die negatief zijn voor de uitbouw van windenergie. Ook daar werden een aantal vragen over gesteld. Het injectietarief dat van kracht werd in 2009, doorkruist, zoals u weet, het Vlaams beleid dat de decentrale productie stimuleert. We hebben daarop prompt gereageerd en we hebben deze problematiek via het Overlegcomité aangekaart bij de federale overheid. De Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) bereidt op dit moment een advies voor over de injectietarieven. Ik waardeer trouwens ten zeerste de resolutie die over dit thema door de commissie werd aangenomen, en ik neem de aanbevelingen die u daarin deed, absoluut ter harte.

Een tweede knelpunt is de onduidelijkheid over de criteria die netbeheerders hanteren om windturbines in geval van nood te kunnen afsluiten. Dat gebeurt via de telecontrolekast en het is niet duidelijk op welke momenten en tegen welke voorwaarden windturbines kunnen worden afgesloten. De Vlaamse Reguleringinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) plant op korte termijn overleg met de netbeheerders om duidelijkheid en uniformiteit te scheppen. Mevrouw Homans, misschien moeten we daarop wachten om precies te weten wat we kunnen doen om daaraan te remediëren.

Een aantal onder u verwezen naar de ruimtelijke oefening die door een aantal provincies en regio's is gemaakt over het potentieel voor windenergie. Dat is inderdaad een positieve evolutie. Ik denk aan Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Antwerpen, die al een dergelijke inspanning hebben geleverd. Het zou een goede zaak zijn als de andere provincies dezelfde oefening maken. Het is daarbij voor ons natuurlijk van belang om op Vlaams niveau de links tussen deze ruimtelijke plannen, de potentiëlen die eruit volgen, en de doelstellingen die we willen halen, te bekijken. Daarbij zal ook het aspect van de aansluiting van dit potentieel op het elektriciteitsnet met de betrokken actoren bekeken worden.

De zones waar windturbines worden gepland, worden doorgegeven aan Elia, zodat hiermee bij de verdere ontwikkeling van het net rekening kan worden gehouden. Er zijn overigens nog geen windenergieprojecten voorgekomen die niet konden worden gerealiseerd vanwege aansluitingsproblemen. De redenen voor niet-realisatie zijn veeleer te vinden bij de investeringsbudgetten of bij de aangehaalde problemen van andere en conflicterende belangen zoals defensie, vogels of omwonenden – er zijn er nogal wat aan te duiden.

Vlaanderen bezit nog een aanzienlijk groeipotentieel voor hernieuwbare elektriciteit uit windenergie – dat is de positieve manier om te zeggen dat we een grote achterstand hebben opgelopen. Tegen 2020 rekenen we op een verviervoudiging van het opgesteld vermogen op land. Het komt er daarbij op aan dit op een verantwoorde manier te doen. Daarom is de Interdepartementale Windwerkgroep er, die fungeert als het platform bij uitstek dat de expertise bij elkaar brengt om een evenwichtige beoordeling van projectaanvragen te maken en om dat ook gezamenlijk te doen. We willen daarom de rol van die windwerkgroep versterken in de vorm van beleidsondersteunend advies.

Mijnheer Decaluwe, u had het over een heel concreet dossier. Ik stel voor dat u de indiener laat weten dat hij dit concrete dossier ook op de tafel van de windwerkgroep kan leggen. Dat kan bijvoorbeeld via ons gebeuren.

Het is de bedoeling dat daar al die mensen vanuit de verschillende domeinen, samen belangen afwegen om te komen tot één beslissing, veeleer dan dat er door elk afzonderlijk wordt beslist om dan te zien dat er in werkelijkheid niets gebeurt. Ook concrete dossiers moeten daar besproken kunnen worden. Ik wil dit graag uitbreiden door middel van beleidsondersteunend advies van die groep, want het is die groep die het gemakkelijkst en snelst zal weten waar het schoentje wringt en waaraan het grote aantal weigeringen ligt en wat wij daar als beleidsmakers aan kunnen doen.

Er moet natuurlijk ook geschikte ruimte voor windturbines worden gevonden en die moet optimaal worden benut. We hebben het al gehad over het openstellen van de agrarische gebieden, maar er zijn nog belangrijke gebieden die achterblijven. Ik denk daarbij vooral aan havengebieden. Die zijn heel belangrijk voor het realiseren van het Vlaams potentieel en ze zijn ideaal om in extra mogelijkheden te voorzien. Daarom zal ik op korte termijn per zeehaven en voor het Economisch Netwerk Albertkanaal, een taskforce oprichten die de verschillende mogelijkheden en knelpunten op één lijst zet om ervoor te zorgen dat dossiers in die specifieke havenzones en in industriële zones worden gedeblokkeerd zodat we daar sneller werk kunnen maken van windenergie.

Als basis voor het Nationaal Actieplan Hernieuwbare Energie 2020 en meer bepaald voor wat de Vlaamse bijdrage betreft, werden een aantal gedetailleerde en recente studies uitgevoerd op Vlaams niveau. Ik heb het over de VITO-prognoses (Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek) en het Milieurapport Vlaanderen-Scenario's (MIRA-S). Ook heeft de sector recent een Belgisch potentieelrapport gepubliceerd op basis van een Europese methodiek. Het Vlaams actieplan wordt op dit moment voorbereid op basis van het PRO-scenario van de VITO-prognoses. Dit zijn heel veel namen en rapporten, maar u weet ongetwijfeld waar ik het over heb.

Voor de evolutie van de energievraag baseert het ontwerp van actieplan zich op het energiebesparingsscenario dat op 15 mei 2009 werd meegedeeld aan de Europese Commissie.

Daarnaast zijn wij in overleg met de andere gewesten en de federale overheid om de verschillende doelstellingen van het Europees energie- en klimaatbeleid voor 2020 te verdelen. De hernieuwbare-energie-doelstelling maakt daar ook deel van uit. Dit is natuurlijk ook belangrijke input voor het actieplan hernieuwbare energie. De voorbereidende technische discussies lopen volgende week af en daarna kan de politieke discussie van start gaan.

Het ontwerp van actieplan is besproken met de betrokken Vlaamse administraties op 22 februari 2010. De opmerkingen en aanvullingen vanwege deze administraties worden momenteel verwerkt in het ontwerp. Dat ontwerp van actieplan wordt daarna voorgelegd aan de Vlaamse Regering voor principiële goedkeuring en voor adviesvraag vertrekt het naar de Minaraad en de SERV.

Na verwerking van ook die adviezen en de definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering, zal het Vlaamse luik geïntegreerd worden met de bijdragen van de andere gewesten en de federale overheid om te komen tot een Belgisch actieplan. De aanpak voor deze integratie wordt sinds begin dit jaar besproken in een werkgroep van Energieoverleg (ENOVER).

Mevrouw Homans, u had nog een Duitse suggestie. Ik wil gerust eens bekijken of die soelaas kan bieden. Ik denk dat de redenen waarom die turbines vaak stilliggen, veeleer met andere problemen te maken hebben dan met de manier van financiering, want in principe zou die geen impact mogen hebben, maar ik zal dit van naderbij bekijken.

De voorzitter: Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Ik dank de minister voor het uitvoerig antwoord. Wat mijn suggestie in verband met de feed-intarieven in Duitsland betreft, wil ik gewoon opmerken dat de minister het warm water misschien daar kan gaan halen. Er zijn ongetwijfeld nog andere redenen waarom de turbines momenteel niet volledig draaien. Het feit dat ze enkel binnen bepaalde uren financieel rendabel zijn, speelt zeker een rol. Indien we op een feed-intarief of een beter systeem zouden overschakelen, zou het rendement zeker stijgen.

De minister heeft in de loop van haar uitvoerig antwoord ook herhaald welke mogelijkheden er zijn om turbines bij te bouwen. Ik ga ervan uit dat we de bestaande capaciteit optimaal moeten benutten voor we nagaan wat we nog kunnen bouwen. Er moet ongetwijfeld nog worden bijgebouwd. Ik vind dat het momenteel bestaande potentieel eerst optimaal moet worden benut.

De minister heeft, net als ikzelf, verwezen naar ons voorstel van resolutie betreffende de injectietarieven. Dat punt zou op de agenda van de plenaire vergadering van volgende week staan. We zullen daar dan over kunnen stemmen.

We behandelen in deze commissie bepaalde zaken in verband met wonen en met energie die van een overheveling van bepaalde aspecten van of heel de energiewetgeving en de huurwetgeving een goede zaak zouden maken. Ik veronderstel dat verschillende aanwezigen het hierover eens zijn. Ik hoop dat de minister die voor beide beleidsdomeinen bevoegd is, daar tijdens toekomstige onderhandelingen op zal drukken. Ik zou dat bijzonder kunnen waarderen.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Voorzitter, ik ben een beetje te laat toegekomen. Ik heb nog een vraag over deze problematiek. Ik weet niet in welke mate de minister deze specifieke vraag al heeft beantwoord.

Minister, biedt het huidige afwegingskader volgens u voldoende evenwicht tussen de doelstelling om op het vlak van de windenergie te groeien en het waarborgen van de levenskwaliteit? Dit laatste slaat natuurlijk op de beperking van de hinder en van de risico's die aan de exploitatie van windmolens zijn verbonden.

Ik heb u daarnet nog even naar het actieplan horen verwijzen. Kunt u ons meedelen wanneer het Vlaams Parlement zich op het ontwerp van actieplan zal krijgen? Of zullen we meteen een goedgekeurde versie te zien krijgen?

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort: Voorzitter, ik wil even iets over het verloop van onze zittingen zeggen. Ik vind dat we respect voor elkaar moeten hebben. Wie te laat komt, moet niet meer proberen zijn vraag nog te stellen.

De voorzitter: De minister zal een schriftelijk antwoord aan mevrouw De Knop overmaken.

De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne: Ik wil de minister bedanken voor het uitgebreid antwoord. Op korte termijn lijkt het me belangrijk werk te maken met een geïntegreerde oefening met de verantwoordelijken voor energie, de verantwoordelijken voor de ruimtelijke ordening en met de minister van Leefmilieu.

Het is me opgevallen dat het ingeschatte potentieel volgens de minister kan worden verviervoudigd. Indien ik me niet vergis, bevindt het geïnstalleerd vermogen zich in de buurt van 250 megawatt. Indien we dit verviervoudigen, komen we uit op een geïnstalleerd vermogen van 1000 megawatt. Dat is 500 megawatt minder dan wat de sectorfederatie naar voren schuift. Ik vraag me af waar dat verschil tussen de inschatting van de minister en het door de federatie naar voren geschoven potentieel vandaan komt.

Daarnaast wil ik nog een opmerking over de havengebieden maken. De minister heeft deze week in de pers verklaard dat ze het potentieel zo hoog mogelijk wil krijgen. Op zich is dit een goed idee, maar er zijn een paar problemen. Ik verwijs naar wat in Gent gaande is met de molens die door Volvo zijn opgericht en naar de reactie van de provincie Oost-Vlaanderen over de Vogelrichtlijngebieden op Linkeroever. Alvorens iets in de pers te lanceren, moeten we de oefening grondig maken.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Ik wil even op de woorden van de heer Bothuyne inpikken. Er is natuurlijk een verband tussen het potentieel en het soort windmolens die worden geplaatst. De hoogte en dergelijke beïnvloeden het aantal megawatt.

Daarnt is naar Duitsland verwezen. We kunnen daar nog een en ander van leren. We moeten dat systeem niet helemaal overnemen. Een van de maatregelen die in Duitsland zijn genomen, houdt in dat groene stroom voorrang op het net krijgt. Dit is een maatregel die we ook in Vlaanderen kunnen invoeren.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Wat de concrete vraag over de cijfers betreft, wil ik opmerken dat de verviervoudiging op de cijfers van de VITO is gebaseerd. Die verviervoudiging zal tegen 2020 mogelijk zijn. Natuurlijk is er daarna nog een potentieel. Dat cijfer zal altijd hoger liggen dan de inschatting van de VITO voor 2020. Volgens de VITO zullen we tegen 2020 tot een verviervoudiging kunnen komen.

Verder dank ik iedereen voor de suggesties. Zoals gezegd, zal ik mevrouw De Knop een schriftelijke versie van mijn antwoord overmaken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Veli Yüksel tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de demografische evolutie in de steden en de gevolgen ervan voor het beleid

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Voorzitter, er is de afgelopen weken al heel wat inkt gevloeid over de bevolkingsaan groei in de steden. De demografische evolutie in grootsteden als Brussel en Antwerpen plaatst het beleid voor grote uitdagingen. Eerder dit jaar zei Brussels minister van Werk Cerexhe dat de Brusselse bevolking in 2010 tot 1.100.000 is gegroeid en dat daar tegen 2020 nog eens 100.000 mensen zouden bijkomen. Vorig jaar wees de Studiedienst Stadsobservatie van de stad Antwerpen er ook al op dat de bevolking van de stad de komende 20 jaar zal toenemen. Waar er vandaag 480.000 mensen in Antwerpen wonen, zullen dat er volgens de studiedienst in het meest waarschijnlijke scenario in 2026 ongeveer 600.000 zijn.

Die bevolkingstoename zal waarschijnlijk ernstige gevolgen hebben voor de leefbaarheid van de steden in Vlaanderen. Volgens de studiedienst van Antwerpen verkleurt de stadsbevolking steeds meer. Van de Antwerpse twintigers is 46 percent van allochtone origine, bij de tieners is dat 48 percent en bij de kinderen is dat zelfs 56 percent. De Antwerpse OCMW-voorzitster schatte dat tegen 2020 twee op de drie Antwerpse jongeren van allochtone origine zullen zijn.

Tot daar de cijfers. Het is goed dat Antwerpen en Brussel die cijfers hebben, dat ze dat onderzoeken en in kaart brengen. Het is interessant om te kijken wat het beleid daarmee wil aanvangen. Concreet zullen er in bepaalde sectoren bijkomende middelen en plaatsen moeten worden gecreëerd, zeker in de kinderopvang, voor de bouw van scholen en bij de realisatie van betaalbare woningen. Over de bouw van scholen hebben we het gisteren gehad in de plenaire vergadering. Dat is een uitdaging voor Vlaanderen.

Minister, wordt er naar analogie met Antwerpen en Brussel ook een onderzoek gedaan naar de bevolkingsaan groei in de andere steden in Vlaanderen? Hebt u de steden daartoe aangezet of zult u dat nog doen?

In welke mate wordt met de demografische evolutie in de steden rekening gehouden bij de uitbouw van het stedenbeleid?

Welke specifieke acties zult u nemen ter ondersteuning van de steden in de komende jaren, en meer bepaald voor kinderopvang, onderwijs en betaalbare woningen?

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Het doet me genoegen dat een schriftelijke vraag van mijn collega in de Antwerpse gemeenteraad en goede vriend Wim Van Osselaer aanleiding kan geven tot een vraag in het parlement. Dat boeit mij zeer.

De problematiek die de heer Yüksel schetst, is breder dan enkel de druk die nu komt op de steden inzake betaalbare woningen, scholen, kinderopvang en dergelijke. De druk ligt ook op een ander vlak, zeker in de grootsteden. We hoeven daar niet flauw over te doen. De heer Yüksel heeft het er al over gehad dat in Antwerpen 56 percent van de 0- tot 9-jaren van allochtone oorsprong is. Antwerpen wordt op dit moment geconfronteerd met meer dan 7000 dossiers – en dan heb ik het enkel over dossiers, niet over personen – voor regularisatie van illegale vreemdelingen.

De heer Yüksel heeft het dan over de verkleuring van die steden. Ik heb het meer over de vervreemding van die steden. Als je daar rondloopt, stel je vast dat er nog steeds een groot probleem is wat inburgering betreft. Dat weet de heer Yüksel ook. In Gent is dat zo, in Antwerpen is dat zo.

Minister, vanuit stedenbeleid zou u contact moeten opnemen met de minister voor Inburgering om ook in dat kader de nodige maatregelen te nemen. Door die enorme toevloed van vreemdelingen in die steden, voelen of hebben veel van hen niet de behoefte om zich in te burgeren en zich bijvoorbeeld de Nederlandse taal eigen te maken en te leven volgens onze waarden en normen. Dat is het probleem. Dat zorgt voor een minder goede leefbaarheid in de grootsteden en de steden in Vlaanderen. Er moet prioritair worden ingezet op het enigszins stoppen van de toevloed en die te spreiden over Vlaanderen en op de inburgering. Als het zo verder gaat, moeten we geen minderheidsbeleidsplannen meer maken voor de allochtonen, maar wel voor de autochtonen.

De voorzitter: Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Ik ben het eens met de cijfers die de heer Yüksel geeft, maar niet met de term ‘verkleuring’ die hij aanhaalt in zijn vraag. In de discussie over het capaciteitsgebrek in het onderwijs zijn we uitgegaan van de juiste stelling dat er, ongeacht de kleur, het geloof, autochtoon of allochtoon, geïnvesteerd moet worden in de steden.

De impact van de federale regularisatie is aangehaald door de heer Wienen. Minister, als minister bevoegd voor stedenbeleid moet u absoluut aandringen bij uw federale collega om ons niet enkel op te zadelen met de verantwoordelijkheden, maar ook te zorgen voor de financiële middelen.

Er wordt gepleit voor een groter aantal betaalbare woningen. Ik ben het er volledig mee eens, maar ik ben er geen voorstander van om het aanbod aan sociale woningen in een stad als Antwerpen nog te vergroten. Dan kom je niet tot de sociale mix die we allemaal nastreven. Het moet een perfecte afspiegeling zijn van de samenleving. Ik vind dat ook de randgemeenten van de grote steden zoals Antwerpen hun verantwoordelijkheid moeten opnemen inzake het aanbod van sociale woningen. Met het bindend sociaal objectief, met die opgelegde 9 percent is er al een stap in de juiste richting gezet. Voor steden is het ook heel belangrijk dat we investeren in het aantrekken van gezinnen, van mensen die een inkomen

hebben uit arbeid. Die mensen kunnen immers financieel bijdragen tot een goede, gezonde financiële situatie van een stad. Die mensen hebben we nu eenmaal nodig.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Ik onderschrijf de vraag van de heer Yüksel. Voorzitter, in het verleden is demografie al meermaals aan bod gekomen. Tijdens de vorige legislatuur hebben we een bijzonder interessante demografische studie ontvangen van de universiteit van Leuven. We hebben daarover ook een toelichting gekregen in het parlement.

Minister, gisteren ging het over het onderwijs, vandaag gaat het over de steden, morgen over wonen en overmorgen over kinderopvang. In welke mate is dergelijk wetenschappelijk studiemateriaal ook een criterium om een beleid te voeren? Dat is de cruciale vraag. Ik wil me niet engageren met betrekking tot middelen. We zien een aantal evoluties op korte en op lange termijn. Wat zijn onze antwoorden daarop? Welke antwoorden kunnen we geven? Welke antwoorden kunnen we allicht niet geven? Ik hoor vaak zeggen dat er meer woningen moeten komen. U woont in een van onze twee grote steden in Vlaanderen. De grond is ook beperkt. Er moet ook geïnvesteerd worden in publieke ruimte om de kinderopvang en recreatie mogelijk te maken in een binnenstad. Ook een stad heeft haar grenzen.

De voorzitter: Mevrouw Heeren, er zijn drie grote steden in Vlaanderen: Brussel, Antwerpen en Gent. Gent is ook een grote stad.

Mevrouw Veerle Heeren: Ik had het toch over Gent!

De voorzitter: Maar u bent Brussel vergeten.

Mevrouw Veerle Heeren: Ah ja.

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Voorzitter, het klopt dat demografie hier al een aantal keren aan bod is gekomen. In 2005 werd een grote hoorzitting gehouden over dat onderwerp. Enkele weken geleden hebben we een motie goedgekeurd waarin we aan de Vlaamse Regering vragen op alle domeinen onderzoekswerk te leveren. Het is wat vlug om nu al te verwachten dat het onderzoekswerk klaar zou zijn.

Dat betekent niet dat de vraag niet opportuun is. Alleen is de zaak wat genuanceerder. De dynamiek in de steden gaat over meer dan alleen allochtonen. Ik merk dat men in Gent, en ook in Antwerpen, al heel wat studiewerk heeft gedaan. Sinds 2003 zijn er al heel wat discussies gevoerd. De vaststelling is dat vooral jonge gezinnen uitstromen. In de leeftijds-categorieën van 24 tot 40 jaar, maar ook in de categorie van 0 tot 5 jaar – de kinderen die meegaan – is er een duidelijke uitstroom. Opvallend genoeg is die uitstroom er niet alleen bij autochtonen. Ze is ondertussen ook op gang gekomen bij allochtonen. Die suburbanisatie is ook aanwezig bij die bevolkingsgroep.

Wat we in Gent ook vaststellen, is dat er een ongelooflijke instroom is van kwetsbare groepen, van mensen die sociaal-economisch zeer zwak staan. In die zin vind ik het pleidooi van mevrouw Homans om meer te investeren in de steden absoluut gerechtvaardigd. Dat is erg noodzakelijk. In de steden ontstaat een soort verdeling tussen mensen die het vrij goed hebben en een onderklasse die groeit en die erg kwetsbaar is.

Op het vlak van de demografie is er niet alleen een probleem in de steden. De armoedeproblematiek op het platteland wordt dikwijls vergeten. Ook dat is een demografisch probleem.

Minister, ik hoop dat de regering en u het door het Vlaams Parlement gevraagde studiewerk uitvoeren.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Collega's, de demografische ontwikkelingen in de dertien centrumsteden en in Brussel worden natuurlijk opgevolgd. In de omgevingsanalyse van de beleidsnota wordt bij de demografische evoluties in steden stilgestaan. De verjonging van onze steden valt inderdaad sterk op. Sinds 2001 stijgt het aantal geboortes in alle steden. De stijging tussen 2001 en 2007 is het sterkst in de grootsteden Antwerpen en Gent, namelijk met 21 procent. Daarna volgen de centrumsteden met 11 procent. De gemiddelde toename voor de overige gemeenten in Vlaanderen bedraagt 6 procent. Er is dus wel degelijk een substantieel grotere aangroei in de steden, en vooral in de grootsteden, dan in het algemeen.

De bevolkingskubussen van de Studiedienst van de Vlaamse Regering (SVR) en de Stadsmonitor zijn onze twee voornaamste instrumenten. De steden maken daar ook zelf gebruik van. Het Vlaams stedenbeleid zorgt voor kennisuitwisseling rond data, onder andere met betrekking tot demografie, via de Stedenstuurgroep voor de Stadsmonitor en wederzijdse medewerking aan studiedagen, zoals 'De stad maakt het verschil' en 'Gent in cijfers'. Op die manier worden alle steden aangemoedigd actief bezig te zijn met die data van de Stadsmonitor.

Ook binnen de steden wordt aan datacollectie gedaan met betrekking tot demografie. Sommige steden zetten hun middelen van het Stedenfonds in voor de uitbouw van een stedelijke dienst 'statistiek', die tevredenheidsbevragingen organiseert, wijkmonitoren ontwikkelt en omgevingsanalyses publiceert. Gent verzamelt bijvoorbeeld bevolkingscijfers op wijkniveau en koppelt die ook aan verhuisbewegingen. De Vlaamse Gemeenschapscommissie heeft recent de Weet- en meetcel opgericht. Andere steden met datadiensten zijn onder andere Brugge, Leuven, Oostende, Hasselt, Kortrijk, Genk en Mechelen.

De suggestie van het Vlaams Parlement om die demografische evolutie via studiewerk goed in de gaten te houden, heb ik inderdaad ontvangen. In de planning is er nog een budget voor studiewerk van 100.000 euro voor dit werkingsjaar. Eigenlijk zouden we meteen een soort planning kunnen maken voor de volgende periode. Demografie is een belangrijk gegeven. Het gaat niet enkel om nieuw te verzamelen cijfers, maar ook, zoals mevrouw Heeren aangeeft, om het verzamelen en centraliseren van bestaande studies en data.

Soms zijn er wel gegevens beschikbaar, maar ze worden niet altijd centraal gebruikt. Het heeft natuurlijk geen zin onderzoeken over te doen. Ik ben alleszins bereid om het budget maximaal aan te wenden voor onderzoek van de demografische ontwikkelingen op basis van bestaande en nieuwe cijfers. Op basis van uw uiteenzetting over de beleidsnota Steden kunnen we ook kijken welke andere aandachtspunten de komende jaren studiewerk verdienen. Ik ben dan ook bereid om daarvoor geld uit te trekken, in samenspraak met de commissie.

De demografische evoluties in onze steden hebben uiteraard een impact op de steden. In de beleidsnota Steden staan enkele voorbeelden. In strategische doelstelling 1 staat dat wonen in de stad aantrekkelijker moet worden gemaakt. Er moet veel aandacht uitgaan naar kinderopvang, onderwijs, speelruimte en betaalbaar wonen op maat voor gezinnen. We willen jonge gezinnen in de stad houden of brengen. De vergroening van de steden leidt daar niet automatisch toe, want jonge gezinnen vluchten nog steeds de stad uit. De sociale mix in de steden moeten we behouden.

Ik ben het met u eens dat de etnische afkomst van kinderen geen rol mag spelen bij het ontwikkelen van een opvang- en onderwijsbeleid. Vanzelfsprekend moeten we daarbij bepaalde problemen aanpakken. Mijn grote zorg is voldoende plaats voor die kinderen te creëren. Mevrouw Heeren verwijst naar de draagkracht van steden. De draagkracht van steden heeft grenzen, zowel van ruimtelijke als van financiële aard.

In de derde strategische doelstelling staat dat de steden moeten inzetten "op een open en warme samenleving". Zo beogen we een volwaardige participatie aan het maatschappelijke leven van iedereen, met aandacht voor maatschappelijk kwetsbare groepen. Wat me meer

zorgen baart dan de etnische afkomst is het feit dat het aantal geboorten in kansarme gezinnen sterk geconcentreerd in de grootsteden – 42 procent – en in de overige centrumsteden – 16 procent. Dat zijn enorme cijfers. We moeten specifieke aandacht opbrengen voor geboorten in kansarme gezinnen, ongeacht de etnische afkomst.

De steden kunnen vandaag inspelen op de gevolgen en de uitdagingen van de bevolkingstoename met de instrumenten die via het Vlaams stedenbeleid worden aangereikt. Een centrale doelstelling van de stedenfondsovereenkomsten is bijvoorbeeld het aantrekken en behouden van jonge gezinnen. Verder zetten de steden via het Stedenfonds op basis van een eigen knelpuntenanalyse in op kinderopvang – bijvoorbeeld Oostende –, ouderenzorg – bijvoorbeeld Genk –, diversiteit – bijvoorbeeld Gent –, onderwijs – bijvoorbeeld Mechelen – en wonen – bijvoorbeeld Antwerpen. Steden geven zelf aan op welke domeinen ze extra willen werken.

Het Stedenfonds heeft een groeivoet, en in het regeerakkoord is afgesproken dat die wordt gehandhaafd. Vanzelfsprekend is niet alle heil te verwachten van het Stedenfonds en het stedenbeleid alleen. De vakministers moeten voor hun eigen beleidsdomeinen oog hebben voor de belangrijke evoluties. Ik zie het als mijn taak hen daarop te wijzen. Met studies en harde cijfers in de hand zal het gemakkelijker gaan hen ervan te overtuigen geld voor de steden op tafel te leggen. Het antwoord van minister Smet inzake onderwijs toont alvast aan dat ministers tegemoetkomend zijn als ze met ontwikkelingen op het terrein worden geconfronteerd.

De steden zelf hebben een grote verantwoordelijkheid. Met de Stadsmonitor wil ik de demografische evoluties en migratiecijfers in de steden verder opvolgen. Eind 2011 komt er een nieuwe editie uit. Dit moet de steden helpen hun beleid en hun stedenfondsovereenkomst 2008-2013 eventueel bij te sturen. De steden moeten niet op die nieuwe monitor wachten om dat te doen. Ten laatste eind dit jaar moeten de steden hun lopende stedenfondsovereenkomst evalueren. Ze hebben de mogelijkheid die overeenkomst via een addendum te wijzigen in functie van nieuwe demografische ontwikkelingen. Ik moedig steden dan ook aan om van die mogelijkheid gebruik te maken.

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Ik dank u voor het antwoord. Ik ben blij te mogen vaststellen dat u wilt investeren in studiewerk en het cijfermateriaal wilt verzamelen. Ik verzet me tegen de opdeling van stedelingen in autochtonen en allochtonen, mijnheer Wienen en mevrouw Homans. *(Opmerkingen van mevrouw Liesbeth Homans)*

Wij vragen een beleid voor stedelingen dat niet op de etnische afkomst steunt. We moeten wel een visie op lange termijn ontwikkelen over de demografische evolutie. Een op drie Vlamingen woont in de steden. De VN en andere internationale organisaties beschouwen Vlaanderen als één stad. Een visie ten behoeve van de komende generaties is dus nodig.

Ik heb nog een bijkomende vraag: hebt u een tijdsplan uitgewerkt voor dat studiewerk? Kunt u zeggen wanneer u een overzichtskaart van Vlaanderen op het vlak van demografie en zaken als de nood aan kinderopvang en dergelijke zult hebben?

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Dat weet ik nog niet precies. Eerst moeten we weten hoeveel gegevens er al beschikbaar zijn. Onderzoeken overdoen heeft geen zin, bovendien verliezen we dan tijd. Pas dan zullen we weten wat er nog moet worden ingezameld. Geef me dus een aantal weken om te verzamelen wat er al bestaat. Op dat ogenblik zal ik een onderzoeksvraag en een timing uitwerken. Ik zal u daar dan over informeren.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Ik dank u voor het antwoord. Ik heb nog een tip. Gisteren is er over de scholen gedebatteerd, vandaag over wonen en morgen over kinderopvang. Dit

onderzoek komt alle beleidsdomeinen en alle ministers ten goede. Is het daarom niet nodig dat de studiedienst van de Vlaamse Regering het onderzoek uitvoert? Op die manier betalen we allemaal samen het onderzoek, en komt het geld niet uit uw budget alleen. U zou dat met de minister-president moeten bespreken, en daarbij hebt u mijn steun.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Ik betreur een beetje dat in uw antwoord weinig te horen is over de inburgering, en dat is toch erg belangrijk voor steden waarin steeds meer mensen van vreemde origine gaan wonen. De heer Watteeuw ondersteunt mijn stelling, wellicht onbewust. *(Opmerkingen van de heer Filip Watteeuw)*

Hij heeft gelijk. Toen ik nog in Gent woonde, stelde ik vast hoe allochtonen naar andere wijken opschuiven. Eerst woonden ze in en rond de Wondelgemstraat, nadien gingen ze – doorgaans waren het meer gegoede mensen – meer en meer in het centrum van Wondelgem wonen. Die mensen zijn meer gegoed omdat ze goed ingeburgerd zijn. Die evolutie is er: als allochtonen uit gettoachtige wijken wegtrekken, gaat het doorgaans over de meer gegoede, ingeburgerde mensen.

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Voorzitter, die mechanismen zijn bij verschillende bevolkingsgroepen waarneembaar, ook bij autochtonen. Het heeft dus geen zin om een onderscheid tussen allochtonen en autochtonen te maken. Ik stel vast dat in bepaalde gebieden concentraties van kwetsbare bevolkingsgroepen ontstaan. Het gaat over mensen in kansarmoede. Dat gebeurt in de steden, maar niet alleen in de steden. Dat gebeurt ook in sommige plattelandsgebieden.

Er is ten behoeve van die kwetsbare bevolkingsgroepen een beleid nodig. Het Stedenfonds is daar één instrument in. Ik zou ervoor pleiten om dat instrument iets meer in de hand te nemen, want ik merk dat sommige steden en gemeenten het Stedenfonds en de budgetten gebruiken voor hun bijna reguliere werking, voor zaken die niets te maken hebben met kwetsbare zaken.

Mevrouw Heeren heeft gelijk als ze het betreft op de minister-president. Ook de motie over demografie die in de plenaire vergadering is goedgekeurd, was eerst besproken in de commissie van de minister-president. Hij moet coördineren, maar we moeten vermijden dat de verschillende vakministers hun eigen inspanningen niet zouden doen. Ook zij moeten elk voor hun eigen domein, inspanningen doen en dan moet de minister-president coördineren.

De voorzitter: Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Voorzitter, ik denk dat we deze discussie het best voeren bij de bespreking van de beleidsnota Stedenbeleid.

Ik heb nog een kleine opmerking. Mijnheer Yüksel, ik heb net gepleit om geen onderscheid te maken tussen allochtonen en autochtonen in de steden. U hebt in uw vraagstelling aangehaald dat er een verkleuring is, waarmee u insinueert dat er twee groepen zijn. Ik zeg gewoon dat je moet investeren in de steden, ongeacht de kleur. Er moet worden geïnvesteerd in de steden. Dat is gewoon wat ik wil zeggen. De heer Wienen heeft inderdaad wel een onderscheid gemaakt tussen allochtonen en autochtonen. Voor alle duidelijkheid: ik heb dat niet gedaan.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Voorzitter, collega's, ik ga al heel wat antwoorden geven op de vragen over de beleidsnota. Ik kan niet anders als de discussie op deze manier wordt gevoerd.

Voor het studiewerk wil ik twee sporen volgen. Ik wil wat meer vragen uit de pot van de Vlaamse Regering. Voor een stedenbeleid moet je inhoudelijk altijd bij andere ministers zijn, die ook daadwerkelijk iets moeten gaan doen. Het zou dus ook billijk zijn om gemeen-

schappelijke middelen in te zetten om de cijfers te verzamelen. Uw suggestie is heel goed. Ik ben ook blij met uw steun, want ik wilde dat sowieso op tafel leggen. Er zijn ook heel wat andere ministers – minister Bourgeois, minister Vandeurzen, minister Smet – die met concrete beleidsvragen zullen worden geconfronteerd omwille van de demografische evolutie in de steden. Het lijkt me logisch om een aantal onderzoeksvragen te bundelen en gemeenschappelijk uit te voeren. Het is dus een goede suggestie.

Als men het wil hebben over de vraag waarom mensen verhuizen van de Wondelgemstraat naar het centrum van Wondelgem, dan kan die vraag misschien in de gemeenteraad van Gent worden gesteld door collega's die wel in Gent zijn gebleven. Ik vermoed dat het Vlaams Parlement niet de best mogelijke plaats is om uit te weiden over dergelijke verhuisbewegingen.

Men heeft het ook gehad over de reguliere middelen en het Stedenfonds. Ik ken de kritiek van het Rekenhof. Ik wilde daarover ook antwoorden tijdens de bespreking van de beleidsnota. Het is soms een probleem om te weten wat regulier is en wat niet. Ik geef een eenvoudig probleem. In Gent worden er extra veegploegen ingezet in de 19de-eeuwse stadsgordel, waardoor er 6 dagen op 7 wordt geveegd. Er is een netheidscharter. Het doet de tevredenheid van de mensen in de buurt goed. Dat kunnen we afleiden uit het tevredenheidsonderzoek. Deze activiteit is voor een deel als regulier te beschouwen want er werd al geveegd, maar er werd niet zoveel geveegd. De extra inspanningen in de middeleeuwse stadsgordel worden betaald via het Stedenfonds. De vraag is of het regulier is of niet. Ik denk van niet omdat men dat met reguliere middelen nooit had kunnen doen en omdat men extra inspanningen doet voor de kwetsbare gebieden en meer kwetsbare mensen. De discussie over wat regulier is en wat niet, is niet altijd eenvoudig.

Mijnheer Watteeuw, ik weet dat u dezelfde bekommernissen hebt als ik, maar het is de vraag waar je de lijn trekt tussen wat regulier is en wat niet. Er zijn ook steden die, zelfs al lang, investeren in zaken die tot de reguliere werking behoren. Er zijn steden die dat niet deden, maar dat nu wel doen als nieuw beleid via middelen van het Stedenfonds. Je krijgt dan het effect dat wat bij de ene stad als regulier wordt beschouwd, dat bij een andere stad niet meer is. Het is dus helemaal niet zo eenvoudig om de afbakening te maken. Soms is die zonneklaar, maar in heel wat gevallen niet. Ik begrijp zeer zeker uw bekommernis. Ik vind ook dat die middelen vooral moeten worden ingezet voor sociale doeleinden – de middelen komen tenslotte ook uit het Sociaal Impulsfonds (SIF) – maar het is niet altijd eenvoudig om te weten waar de grens ligt.

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Voorzitter, minister, ik ben ook overtuigd van een horizontale aanpak. Ik denk dat het goed is dat we het straks even bespreken bij de beleidsnota Stedenbeleid.

U hebt een mooi voorbeeld aangehaald over het Stedenfonds, maar ik denk dat er ook wel andere voorbeelden zijn waarbij middelen worden gebruikt voor reguliere zaken.

Mevrouw Homans, ik heb inderdaad in mijn vraag gewezen op het feit dat er een verkleuring is. Ik heb niet gepleit voor een andere aanpak of een beleid op maat. Ik heb alleen gewezen op de bijzondere evolutie die we met heel veel aandacht moeten volgen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Valerie Taeldeman tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de sociale dienst in sociale huisvestingsmaatschappijen

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Mevrouw Valerie Taeldeman: Voorzitter, minister, collega's, tot op vandaag bestaat er geen decretale verankering voor de taken van een sociale dienst bij een sociale huisvestingsmaatschappij. Dit betekent dat de verschillende maatschappijen de taken die worden vervuld door een sociale dienst, naar eigen goeddunken kunnen organiseren. Hierdoor worden binnen de verschillende sociale huisvestingsmaatschappijen verschillende profielen ingezet om dezelfde taken te verrichten. Ik denk bijvoorbeeld aan de toewijzingsprocedure voor een sociale woning. Men kan zich de vraag stellen of een dergelijke werking niet decretaal moet worden verankerd.

U pleit in uw beleidsnota alvast voor een meer professionele werking. Duidelijke richtlijnen zijn hierin onontbeerlijk, ook in het licht van de integratie van de sociale woningmarkt.

Minister, wat is uw mening over de invulling van de sociale dienst van sociale huisvestingsmaatschappijen? Mag dit vrij ingevuld worden door de maatschappijen, of is het de bedoeling dat er hierover richtlijnen komen zodat elke sociale huisvestingsmaatschappij haar sociale dienst op een gelijkaardige manier invult? Zijn er hiervoor concrete plannen? Bent u van mening dat maatschappelijk assistenten van een sociale huisvestingsmaatschappij woningen kunnen toewijzen op een autonome en deskundige manier?

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Voorzitter, minister, collega's, er is het ministerieel besluit van 21 december 2007 waarin een aantal basisregels voor begeleiding door sociale huisvestingsmaatschappijen staan opgesomd, maar ze zijn niet verplicht. In het nieuwe Socialehuurbesluit staat dat diegenen die een beroep doen op het gewestelijke sociale correctie-systeem (GSC-systeem), een beroep kunnen doen op een halftijdse maatschappelijk assistent. Als je een sociale dienst verplicht maakt, dan zullen er ook middelen nodig zijn. Maar bouwmaatschappijen zijn privaatrechtelijke vennootschappen met een publiek karakter, waar het OCMW – ik heb ze nog niet alle 118 gescreend – vaak de helft van de aandelen heeft. Er moeten dus ook synergieën kunnen worden ontwikkeld tussen een bouwmaatschappij en een OCMW. De vraag is wat huurbegeleiding is en wie daarin een rol speelt.

Ik wil nog iets zeggen over het toewijzingsbeleid. Men kan kritiek hebben op Norbert De Batselier, maar zijn verdienste is dat hij in het begin van de jaren negentig de wachtlijsten heeft geobjectiveerd. Ik ben daar tot op vandaag bijzonder gelukkig mee. We zijn allemaal politici en we krijgen allemaal mensen op dienstbetoon die vinden dat hun situatie acuter is dan die van iemand anders waardoor ze recht hebben op een woning. Ik kan verwijzen naar regelgeving. Van de tien mensen die op een zitdag komen, kan je er bij wijze van spreken toch maar één helpen. Regelgeving helpt politici om te zeggen dat er een objectief systeem is. Ik bel naar de bouwmaatschappij en vraag op welke plaats op de wachtlijst de persoon staat. Ik kan alleen advies geven. Het is een systeem waar ik voor 200 percent blijf achterstaan.

De voorzitter: Mevrouw De Waele heeft het woord.

Mevrouw Patricia De Waele: Voorzitter, minister, collega's, ik heb enige tijd geleden een gelijkaardige vraag gesteld, weliswaar over de professionele werking binnen de sociale verhuurkantoren. Dat sluit aan bij de vraag die hier wordt gesteld. De sociale huisvestingsmaatschappijen hebben ook te maken met een problematiek die verder gaat dan een problematiek die kan worden opgelost door de maatschappelijk assistenten. Ik heb er toen voor gepleit dat er naast de maatschappelijk assistenten ook een personeelsinvulling zou komen met mensen die goed op de hoogte zijn van de nieuwste wetgeving, zowel op de huurmarkt als op de koopmarkt.

Daarom vraag ik dat er extra aandacht zou worden besteed aan een verdere professionalisering van de sociale huisvestingsmaatschappijen. Tenslotte werken zij met mensen die op zoek zijn naar woningen. Als men te maken heeft met mensen die op zoek zijn, moet men de best mogelijke informatie kunnen geven. Maatschappelijk assistenten kunnen één luik

behandelen, maar er moet toch ook een zekere professionaliteit komen van mensen die wat meer op de hoogte zijn van de vastgoedsector.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Voorzitter, collega's, hoe de sociale dienst bij de sociale huisvestingsmaatschappijen wordt georganiseerd en ingevuld, kan inderdaad nogal verschillen. Een kleine landelijke sociale huisvestingsmaatschappij met een beperkt woningaanbod zal woonbegeleiding anders organiseren dan een huisvestingsmaatschappij in grootstedelijk gebied met een uitgebreid patrimonium.

Artikel 29bis van het kaderbesluit Sociale Huur van 12 oktober 2007 bepaalt welke basisbegeleidingstaken de sociale verhuurder moet opnemen. Die taken zijn: onthalen en informeren van kandidaat-huurders, begeleiden en ondersteunen van huurders, en faciliteren en ondersteunen van bewonersparticipatie. Die taken zijn nog verder verduidelijkt en verfijnd in het ministerieel besluit van 21 december 2007.

Ook het erkenningsbesluit dat we voorbereiden, houdt rekening met de mate waarin sociale ondersteuning wordt geboden, evenwel zonder te raken aan de autonomie van de sociale huisvestingsmaatschappij, die zelf kan bepalen hoe ze deze ondersteuning realiseert. Het profiel van een medewerker van een sociale dienst is niet vastgelegd. Dat behoort tot de autonomie van de sociale verhuurder. Hij is het best geplaatst om te oordelen welke personeelsleden op welke positie worden ingezet.

De sociale ondersteuning van kandidaat-huurders en huurders is natuurlijk belangrijk. Een sociale verhuurder die zijn huurders opvolgt, begeleidt en ondersteunt, kan snel problemen detecteren en aan de alarmbel trekken. Een sociale huisvestingsmaatschappij moet dat echter niet alleen doen. Ze doet dat in samenwerking met andere actoren, zoals het Centrum Algemeen Welzijnswerk (caw) en het OCMW. Ik wil binnenkort sowieso samen met minister Vandeurzen in de werkgroep Wonen-Welzijn bekijken hoe ver de taken van de sociale huisvestingsmaatschappijen precies gaan, en waar ze moeten worden afgestemd met andere organisaties, zoals de eerder genoemde caw's en OCMW's.

Het kaderbesluit Sociale Huur bepaalt dat de toewijzing van een sociale huurwoning moet gebeuren door het beslissingsorgaan van de verhuurder of door de persoon of personen die hij daartoe aanstelt. Het spreekt voor zich dat de inbreng van een maatschappelijk werker daarbij van belang kan zijn. Strikt genomen is het ook mogelijk dat de maatschappelijk assistent van de sociale huisvestingsmaatschappij van de verhuurder de bevoegdheid krijgt om dat te doen. Dat behoort opnieuw tot de autonomie van de verhuurder.

Ik vertrouw erop dat ze dat naar eer en geweten doen. Wie de toewijzing doet, moet dat vanzelfsprekend doen overeenkomstig de bepalingen van het kaderbesluit Sociale Huur. De toezichthouder moet er ook op toezien dat dat conform alle bestaande regelgeving gebeurt.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Mevrouw Valerie Taeldeman: Minister, ik dank u voor uw reactie. Pleiten voor een uitgebouwde sociale dienst betekent ook dat er een duidelijke aflijning moet komen tussen de taken van een sociale dienst en de taken van externe begeleidingsinstanties zoals de OCMW's, de caw's en de stads- of gemeentediensten. Ik heb begrepen dat u daar binnenkort overleg over zult plegen met die externe partners. Zoals u zelf al hebt aangehaald, betekent een duidelijke afbakening van de taken niet dat er geen samenwerkingsverbanden kunnen zijn tussen de verschillende partners.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Griet Coppé tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de procedure tot actualisatie van het inschrijvingsregister voor kandidaat-huurders van een sociale huisvestingsmaatschappij

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé: Voorzitter, minister, collega's, de actualisatie van het inschrijvingsregister voor kandidaat-huurders is vastgelegd. Dat staat ook duidelijk omschreven in de regelgeving. Maar de praktijk is natuurlijk een andere zaak.

Bij de tweejaarlijkse actualisatie verzendt de sociale huisvestingsmaatschappij aan alle kandidaat-huurders een schrijven, waarop de kandidaat-huurders bekend moeten maken of zij nog verder kandidaat willen blijven voor een sociale woning. In de praktijk richt de sociale huisvestingsmaatschappij, toch die waar ikzelf voorzitter van ben, tweemaal een schrijven aan de sociale huurder. Vooraf wordt het adres gecontroleerd via de Kruispuntbank. Op die manier voeren we dus twee keer een grote controle uit.

Achteraf blijft degene die gereageerd heeft en verder kandidaat is, bij de actualisatie op de lijst staan. Voor die persoon is er geen probleem. Er is echter een klein percentage dat niet reageert, hetzij omdat het adres bij de Kruispuntbank niet juist is, hetzij doordat zij zelf zeer slordig omgaan met administratie – en meestal is dat ook zo bij de meest kwetsbare personen – en niet op het gepaste tijdstip reageren. De nieuwe kandidaat-huurders krijgen dus een schrijven om mee te delen dat zij kandidaat-huurder zijn, maar diegenen die niet reageren, krijgen geen schrijven wanneer ze geschrapt zijn.

In de regelgeving is er een mogelijkheid opgenomen dat de schrapping automatisch verondersteld wordt als er niet gereageerd wordt. Een oplossing zou kunnen zijn dat er aangetekend moet worden geschreven, maar dat betekent natuurlijk een grote kost voor de maatschappij. Bovendien zullen bepaalde huurders die afgetekende zendingen ook nooit afhalen.

Minister, kan er niet sowieso een verplichting worden opgelegd dat ook diegenen die geschrapt worden, in kennis worden gesteld? Zij ontdekken immers pas na 1 of 2 jaar dat zij niet meer op de lijst staan, en dan moeten zij opnieuw bovenaan beginnen. Dat blijkt vooral voor de meest kwetsbaren, die al lang op de wachtlijst staan en die niet goed omgaan met administratie, een groot probleem te zijn. Bent u van plan om op dat vlak een wijziging door te voeren?

De voorzitter: Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Ik onderschrijf absoluut het pleidooi van mevrouw Coppé. Het is voor de sociale huisvestingsmaatschappijen inderdaad zeer moeilijk, maar ik wil hier toch ook het verhaal van de rechten en de plichten onderstrepen. Als men een beroep doet op voorzieningen die door de gemeenschap en met gemeenschapsgeld worden betaald, mag je ook wel een minimum aan plichten vragen. Er moet dan ook gewezen worden op de verantwoordelijkheidszin van de betrokken huurders. We moeten niet al te veel gaan pampieren.

Ik begrijp dat er een probleem is, al was het maar voor de werking van de sociale huisvestingsmaatschappijen en om de meest kwetsbare groep te kunnen beschermen. Ik onderschrijf dat absoluut, maar ik denk dat het verhaal van rechten en plichten hier ook in moet worden ingepast.

De voorzitter: Mevrouw De Waele heeft het woord.

Mevrouw Patricia De Waele: Ik kan mij volledig aansluiten bij wat door de vorige sprekers is gezegd. In de huidige situatie wordt een maximale invulling gegeven om service te bieden. Als men iemand aanschrijft en daar wordt niet op gereageerd, kan men zich inderdaad de vraag stellen waar de interesse van die mensen is. Het kan waar zijn dat kwetsbare groepen

het bijzonder moeilijk hebben om een brief te interpreteren of dat ze zelfs niet weten wat ermee te doen, maar ik wil benadrukken dat een zekere inspanning noodzakelijk is van mensen die een beroep doen op iets dat door de maatschappij en de overheid wordt aangeboden. Men mag daar niet te slordig mee omspringen.

Ik heb nog een suggestie in verband met die schrapping. Als we een brief zouden schrijven naar die mensen met de melding dat ze geschrapt zijn, moet die procedure misschien versneld worden, zodat ze sneller op de hoogte worden gesteld van het feit dat ze geschrapt worden. Op die manier kan men immers nog snel reageren en zo misschien toch nog de procedure open houden. Als men na 2 jaar pas een brief krijgt dat men geschrapt is, dan staat men veel verder af van een oplossing van het probleem. Ik pleit ervoor dat als er een extra brief wordt geschreven waarin men in kennis wordt gesteld van een schrapping, die vroeger in de brievenbus terechtkomt.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Voorzitter, ik zal eerst even in herinnering brengen wat de bestaande regelgeving is, want daar bestaat blijkbaar een beetje verwarring over. Het is zo dat men altijd verwittigd moet worden. Men krijgt twee brieven. In een eerste brief, dat is de brief waar u allen naar verwijst, staat dat men moet laten weten dat men nog steeds geïnteresseerd is. Als daar geen antwoord op komt, volgt er een tweede brief. Die is verplicht. Die tweede brief zegt dat als men niet binnen een bepaalde termijn alsnog antwoordt, men zal worden geschrapt van de lijst. Met andere woorden, als men niet antwoordt op de eerste brief, komt er een tweede waarin wordt gewaarschuwd dat de schrapping eraan komt op een bepaalde datum, tenzij men ons voordien iets laat weten. Dat is dus al zo.

Er is één uitzondering. Er is een facultatieve schrapping als een brief terugkomt als onbestelbaar. Men heeft de verplichting om het laatst gekende adres uit het rijksregister te gebruiken, tenzij er natuurlijk gevraagd is om post door te zenden. Als men een brief verstuurt naar dat adres en die blijkt onbestelbaar, dan heeft het verzenden van een tweede brief natuurlijk geen zin. In dat geval is er mogelijkheid tot schrapping en kan het zijn dat mensen dat niet weten. Bij de evaluatie van het kaderbesluit kan ik eventueel eens bekijken of we in een bepaalde buffer in tijd moeten voorzien om te voorkomen dat iemand net op het moment van een domicilieverandering geplaagd wordt, maar in feite is het zo dat mensen altijd verwittigd zullen worden, twee keer, alvorens ze worden geschrapt.

Waar ik geen zicht op heb, maar ik ben wel bereid om dit te bekijken, is de toegankelijkheid van de brief, het taalgebruik. Het kan zijn dat elke maatschappij wel haar verplichting nakomt met het versturen van die brieven, want ik heb geen reden om aan te nemen dat dat niet zou gebeuren, maar dat niet elke brief even eenvoudig is opgesteld. Ik vind het belangrijk dat iedereen die zo'n brief krijgt, die brief ook begrijpt, daar moeten we over waken.

Het is anderzijds ook zo, zoals mevrouw Homans terecht opmerkt, dat men ook de plicht heeft om de brief te beantwoorden. In de mate dat de overheid haar zorgvuldigheidsplicht respecteert door in eenvoudige taal aan die mensen duidelijk te maken wat er te gebeuren staat en wat ze moeten doen, moeten zij natuurlijk ook aan ons laten weten of ze nog altijd een beroep willen doen op de mogelijkheid tot het verkrijgen van een sociale woning.

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé: Minister, ik hoor dat u wel meegaat in het verhaal, maar dat u uiteindelijk zegt dat in het besluit staat dat bij de tweede brief moet worden gemeld dat er geschrapt wordt.

U weet ook dat er altijd een aantal stukken verloren gaan met De Post. Bijna wekelijks, en vooral wanneer de actualisatie is gebeurd, komen mensen mij vragen hoe het komt dat ze geschrapt zijn, dat ze dat niet wisten. De realiteit blijkt anders te zijn dan wat u schetst. De

brief is nochtans toegankelijk geschreven wanneer er staat: “U zult geschrappt worden.” Mensen die de brief niet hebben ontvangen, om welke reden dan ook, blijven in de kou staan.

Onlangs ontving ik een schrijven van minister Crevits die hetzelfde had vernomen van iemand die bij haar op dienstbetoon was gekomen, en die zich afvraagt waarom ze niet apart worden verwittigd dat ze worden geschrappt. Waarom ontvangen ze na die twee brieven niet nog een brief waarin staat dat ze geschrappt worden? Dat is vandaag niet het geval. Het is natuurlijk een bijzonder groot werk en er is ook een bijzondere kostprijs aan verbonden.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Mevrouw Coppé, een derde keer schrijven met dezelfde boodschap, heeft weinig zin. Als de boodschap duidelijk is en in eenvoudige taal, en men krijgt een tweede keer de boodschap dat men moet opletten, want dat men wordt geschrappt als men niet handelt, dan zijn de mensen verwittigd. We kunnen geen brieven blijven versturen.

Als u denkt dat er zich een bijzonder groot probleem stelt met De Post, dan moet u misschien uw collega's in het federale parlement een aantal vragen laten stellen aan de bevoegde voogdijminister. Als dat zo is, heeft zij natuurlijk ook een en ander uit te leggen en te verbeteren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Jan Penris tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de laattijdigheid en de ondoorzichtigheid van afrekeningen van huurlasten door de sociale huisvestingsmaatschappijen

Vraag om uitleg van mevrouw Liesbeth Homans tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de berekening en de afrekening van de huurlasten door de Vlaamse sociale huisvestingsmaatschappijen

De heer Jan Penris: Minister, collega's, bijlage I van het kaderbesluit Sociale Huur van 12 oktober 2007 bepaalt in artikel 28: “De verhuurder gaat jaarlijks over tot individuele afrekening van de kosten en lasten. De verhuurder bezorgt aan de huurder een overzicht van de totale kosten per uitgavenpost en voorafbetalingen.”

De bepalingen in het kaderbesluit betreffende de huurlasten zijn echter uiterst minimaal en er is ook geen uiterste datum bepaald waarop de afrekening bij de huurders moet zijn aangekomen.

Huurders en belangenverenigingen van sociale huurders, onder meer de Vereniging Inwoners van Sociale Woningen (VIVAS) en het Platform Antwerpse Sociale Huurders (PASH), beklagen zich vaak over de laattijdigheid van de afrekeningen van de huurlasten bij verschillende huisvestingsmaatschappijen – want vaak ontvangen ze de afrekening pas helemaal op het einde van het volgende jaar – en over het feit dat de afrekeningen vaak niet transparant zijn en dat er voor veel aangerekende bedragen geen verantwoording wordt afgelegd. In december 2009 stelde bewonersvereniging VIVAS vast dat de huurlasten door een aantal sociale huisvestingsmaatschappijen nog steeds niet waren afgerekend.

Bij de Antwerpse huisvestingsmaatschappij Woonhaven Antwerpen – excuseert u me dat ik even lokaal ga, maar het gaat om een spektakelmaatschappij – ging de eindafrekening eind 2009 door tal van fouten volledig de mist in en is de herberekening nog steeds volop bezig.

De kwestie van de huurlasten kan en mag niet geminimaliseerd worden. In Antwerpen zijn er huurders die eind 2009 – en dat net voor de feestdagen – een afrekening kregen van het jaar 2008 volgens dewelke ze een bijbetaling moeten doen van bedragen tot meer dan 500 euro.

Het spreekt vanzelf dat een dergelijke onverwachte extra meerkost voor mensen die het niet breed hebben, een zware belasting betekent. Vandaar mijn vragen, minister.

Stellen er zich volgens u inderdaad problemen met betrekking tot de laattijdigheid van de huurlastenaftrekningen van de huisvestingsmaatschappijen? Wanneer bezorgden de verschillende Vlaamse huisvestingsmaatschappijen hun huurlastenaftrekking aan hun huurders? Gebeurt er controle op de tijdige aflevering van de huurlastenaftrekningen? Werden er al huisvestingsmaatschappijen op de vingers getikt wegens het niet tijdig afleveren van de eindafrekening huurlasten? Kunt u bevestigen dat veel huurlastenaftrekningen nog steeds niet transparant zijn en dat voor veel bedragen geen verantwoording wordt afgelegd? Welke controles werden hierop uitgevoerd bij de huisvestingsmaatschappijen en wat waren hiervan de vaststellingen? Werden er al huisvestingsmaatschappijen op de vingers getikt wegens het niet afleveren van een transparante afrekening? Welke maatregelen werden getroffen? Zult u, gezien de problematiek, preciezer regels vastleggen betreffende de huurlasten, onder meer met betrekking tot de uiterste datum of de regels waaraan deze moeten voldoen?

De voorzitter: Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Mijnheer Penris, u hebt eigenlijk alle vragen gesteld die ik ook wou stellen. Ik wil toch nog opmerken dat ik het de logica zelve vind dat de sociale huisvestingsmaatschappijen de werkelijk gemaakte kosten mogen doorrekenen aan de huurders.

Minister, ik heb toch nog een aantal vraagjes. Is er een uniform systeem bij de verschillende huisvestingsmaatschappijen voor de afrekening van de huurlasten? Wordt er overal met een voorschot per maand gerekend? Is de eindafrekening forfaitair, of gebeurt die op basis van de reële kosten?

Ik heb begrepen dat de huurlasten vooral water en elektriciteit in de gemeenschappelijke delen betreffen. Wat gebeurt er bij sociale huurwoningen van huisvestingsmaatschappijen die geen aparte meters hebben? Zitten die dan mee in die huurlasten? Ik neem aan van wel, maar worden de kosten dan forfaitair berekend of op basis van het aantal kamers of van het aantal gezinsleden in die woning? Om mensen aan te zetten tot duurzaam energieverbruik, vind ik het nodig dat de huisvestingsmaatschappijen hun verantwoordelijkheid opnemen en overgaan tot het plaatsen van afzonderlijke meters, maar dit is misschien een andere discussie. Aangezien de heer Penris al alle vragen heeft gesteld die ik ook wou stellen, laat ik het hierbij.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Dit is een terechte vraag, en ik heb maar één opmerking. Gebaseerd op de wetgeving, is het toch juist dat men voor de kosten die men aanrekent, ook kan bewijzen dat het reële kosten zijn? *(Opmerkingen van de heer Jan Penris)*

Ik ga daarvan uit.

Ook voor wat de huurlasten betreft, is het kaderbesluit heel duidelijk. Het is voor ons natuurlijk ook niet leuk als we op een gegeven moment een eindafrekening krijgen van het een of het ander.

De voorzitter: Mevrouw De Waele heeft het woord.

Mevrouw Patricia De Waele: Het is inderdaad de kwestie dat er juist moet worden ingeschat welke voorschotten gevraagd moeten worden.

Ik denk dat deze problematiek vooral in sociale appartementen is te vinden. Bij huizen zal dit minder het geval zijn. Als ik de problematiek bekijk, merk ik dat er bij de gesubsidieerde

huisvestingsmaatschappijen een en ander misloopt. Ik heb zelfs vernomen dat de terugbetaling van de huurwaarborgen in veel gevallen op zich laat wachten of niet koosjer verloopt.

Naast de gekende problematiek van de leegstand gaat het om onvoldoende professionele kennis, om ondoorzichtige toewijzingsmodaliteiten, om de onterechte toekenning van bonussen aan bestuurders en om de laattijdige afrekening van huurlasten. We zijn hier nu 6 maanden bezig. Tijdens dit korte tijdsbestek is een hele resem problemen aan het daglicht gekomen. Deze zaken kunnen niet door de beugel. Het wordt steeds duidelijker dat een snelle en ernstige controle of bijsturing noodzakelijk is.

Ik wil afsluiten met een duidelijk pleidooi voor een professionele invulling. De posities van de mensen die de sociale huisvestingsmaatschappijen runnen en de taak hebben met de mensen om te gaan, moeten op een adequate, professionele wijze worden ingevuld. Blijkbaar zitten we daar met een gebrek aan kennis om duidelijke afrekeningen te maken en om professioneel te werk te gaan.

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort: Voorzitter, de mensen van Lijst Dedecker beweren elke keer op een te gemakkelijke manier dat de SHM's niet over voldoende knowhow beschikken om de zaken op een professionele wijze te begeleiden. Volgens mij mag het Vlaams Parlement zich af en toe zelf op de borst kloppen. Ik denk dan aan wat we hier zelf hebben goedgekeurd. We hebben de SHM's gevraagd op korte termijn en zonder overgangsmatregelen tot individuele huurprijsberekeningen over te gaan.

Hierdoor hebben we natuurlijk vastgesteld dat het patrimonium van de SHM's zeer divers is. We worden momenteel met bepaalde problemen geconfronteerd. Bepaalde appartementsblokken beschikken slechts over één watermeter. Het is niet gemakkelijk op die manier een individuele berekening te maken. Dit leidt tot tal van discussies binnen een appartementsblok.

De voorzitter heeft naar een bepaalde Antwerpse SHM verwezen. Andere Antwerpse SHM's plegen wel overleg. Er is overleg met de PASH en met Woonhaven Antwerpen over water, groenonderhoud, liften en gas. We wisselen onze ervaringen uit. We gaan na hoe we tot betere berekeningen kunnen komen. We plegen overleg met de nutsmaatschappijen over de manier waarop ze ons, onder meer door middel van bijkomende investeringen, versneld kunnen bijstaan om tot betere individuele berekeningen te komen.

Wat de huurprijsberekeningen betreft, moeten we in de toekomst eens nadenken over wat we eigenlijk wilden bereiken. Misschien moeten we dit eens evalueren. Ik stel vast dat bepaalde mensen ten gevolge van de individuele berekening een bedrag moeten betalen dat aan het verouderd patrimonium te wijten is. Ik vraag me af of we dit voor ogen hadden. Vroeger werden de kosten in toepassing van het solidariteitsprincipe over heel het patrimonium gespreid. In het licht van de problemen waarmee we hier worden geconfronteerd, stel ik me steeds meer de vraag of we niet beter naar dat principe zouden terugkeren. Dat zou een pak werk uitsparen. Ten aanzien van de doelgroep zou het een verbetering inhouden.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Voorzitter, eerst wil ik sowieso benadrukken dat de problematiek van de huurlasten me na aan het hart ligt. Die kosten kunnen in sommige gevallen hoog oplopen en bepalen in sterke mate de betaalbaarheid van de sociale woningen. Ik heb het Steunpunt Ruimte en Wonen (SRW) gevraagd de huurlasten nader te onderzoeken. Het SRW neemt alles wat hierover is bepaald nu onder de loep. Het SRW gaat na of de regelgeving de juiste is en waar eventueel nog verbeteringen kunnen worden aangebracht.

Wat de contouren betreft waarbinnen we met betrekking tot het rekeningstelsel in de sector kunnen werken, hoop ik voor het einde van de maand een ontwerp klaar te hebben. Daarna zal ik overleg met de sector over dit ontwerp plegen.

Wat het toezicht betreft, verwijs ik naar het onderscheid tussen de toetsing van de wettelijkheid van de afrekeningen en de eventuele inschatting van de klantvriendelijkheid waarmee deze afrekeningen plaatsvinden. Veel van de gestelde vragen hebben veeleer betrekking op de klantvriendelijkheid. Het is minder relevant dat een afrekening op een bepaald ogenblik wordt bezorgd dan dat een afrekening op het afgesproken ogenblik wordt bezorgd. De huurder moet erop rekenen dat alles binnen een redelijke termijn gebeurt. Het is tevens belangrijk dat de afrekening transparant is. De huurder moet ze begrijpen. Niet al die begrippen zijn eenvoudig te definiëren.

Het is niet eenvoudig hier een omschrijving van te maken. Dit betekent niet dat we niet proberen. Een afrekening kan tegelijkertijd nauwkeurig, correct en verschrikkelijk onbegrijpelijk en intransparant zijn. Beide gaan niet steeds samen. Het feit dat een afrekening voor een huurder soms onbegrijpelijk of intransparant is, betekent niet dat de berekening niet correct is uitgevoerd. We moeten beide zaken steeds uit elkaar houden.

In functie van dergelijke aangelegenheden voorziet het ontwerp van erkenningsbesluit in een aantal zachtere vereisten. Door middel van een systeem van performantiemeting zullen metingen worden verricht. Visitatiecommissies zullen voor de evaluatie instaan. Een visitatiecommissie moet in staat zijn op basis van ruimere vaststellingen te evalueren. Die evaluatie moet in aanbevelingen tot bijsturing kunnen worden vertaald. Op die manier hoop ik de SHM's tot enige zelfevaluatie aan te sturen. De sector moet ook zelf op zoek gaan naar de best practices en moet niet enkel op de kijvende vinger van de overheid rekenen. We zullen in dit verband niet enkel aandacht schenken aan de klantvriendelijkheid, maar ook aan de inspanningen die worden geleverd om de huurlasten laag te houden.

Ik denk, voor alle duidelijkheid, niet dat de correctheid van de afrekeningen het probleem vormt. Ik zie geen enkele reden om aan te nemen dat deze afrekeningen niet correct zouden verlopen. Ik denk dat ze soms klantvriendelijker kunnen worden gemaakt. De sector telt goede voorbeelden waar anderen van zouden kunnen leren.

De vragen van de heer Penris hebben in essentie betrekking op de controle op de tijdigheid en op de transparantie van de afrekening van de huurlasten. Hij stelt zich vragen bij de vaststellingen tijdens de controles en op de sancties die hier eventueel uit voortvloeien.

Het Agentschap Ruimtelijke Ordening, Wonen en Onroerend Erfgoed (RWO) heeft hier sinds de echte operationalisering nog geen prioritaire aandacht aan geschonken. Die operationalisering dateert van begin 2009 en is bijgevolg zeer recent. Er zijn nog geen uitgebreide, systematische controles verricht. Ik beschik bijgevolg niet over vaststellingen en ik kan zeker geen melding van sancties maken. Ik ben bereid de toezichthouder te vragen om dit in de planning van de reguliere controles op te nemen. Dit is voor ons allemaal een belangrijk aandachtspunt.

Mevrouw Homans vraagt zich af op welke manier we ervoor zorgen dat de aangerekende huurlasten de werkelijk gemaakte kosten zo goed mogelijk benaderen. Ze vraagt tevens of die manier op een uniforme wijze wordt opgelegd.

Ik verwijs in dit verband graag naar bijlage 3 bij het kaderbesluit Sociale Huur. Hiermee hebben we veel meer duidelijkheid geschapen over de wijze waarop de lasten moeten worden aangerekend. Er is al naar die inspanningen verwezen. Wettelijk gezien, is het natuurlijk evident dat de huurlasten met de werkelijk gemaakte kosten moeten overeenstemmen. Dit staat in de Vlaamse Wooncode en in het kaderbesluit Sociale Huur. Het wordt nog eens herhaald in de specifieke bijlage die ik net heb aangehaald. De berekeningswijze zou uniform moeten zijn. Er kunnen evenwel verschillende toepassingen bestaan. De aanpak van de diensten kan verschillend zijn.

De heer de Kort heeft naar eventuele problemen in de praktijk verwezen. Er kan nog steeds een vorm van solidarisering van de kosten zijn. Ik zal even een voorbeeld geven. De kosten voor een lift kunnen worden verzameld en op alle bewoners van gebouwen met een lift

worden afgewenteld. Hierdoor zou iedereen hetzelfde aandeel betalen. De huurlasten zouden niet specifiek worden berekend voor dat ene gebouw dat misschien wat kleiner is uitgevallen. In dat kleinere gebouw zouden de kosten immers hoger liggen dan in een ander, groter gebouw. Dit kan allemaal nog.

Het is mogelijk dat de eerder goedgekeurde regelgeving negatieve effecten sorteert. Op basis van het onderzoek van het SRW wil ik nagaan of we iets aan de regelgeving of aan de toepassing ervan moeten veranderen. We moeten dit uitklaren. Wat de door de heer de Kort aangehaalde problematiek betreft, wil ik overigens opmerken dat de SHM's in de praktijk niet steeds beseffen dat ze dit kunnen doen en dat ze de kosten op deze manier kunnen spreiden.

Ze doen het dus niet allemaal, wellicht omdat er misverstanden over bestaan. Als het gaat over toepassing en onduidelijkheid, moeten we dat uit de wereld helpen. Als het gaat over regels die bepaalde gezonde praktijken hinderen, moeten de regels worden aangepast. Na het onderzoek van het steunpunt zullen we meer weten. We kunnen de resultaten daarvan, als u dat goed vindt, in de commissie bespreken.

Het antwoord op de vraag hoe de afrekening en de informatieverstrekking daarover precies verlopen bij de verschillende huisvestingsmaatschappijen, moet ik u schuldig blijven omdat ik er geen globaal zicht op heb. Wel moet de verhuurder een overzicht van de totale kosten per uitgavenpost bezorgen en heeft de huurder het recht om de gedetailleerde afrekening in te kijken, samen met de stukken die betrekking hebben op de aan hem aangerekende kosten en lasten.

In de praktijk wordt er inderdaad gewerkt met voorschotten. Dat is niet opgelegd vanuit Vlaanderen, maar ik ken geen enkel voorbeeld waarbij er niet wordt gewerkt met voorschotten. Daarna komt de reële afrekening. Dat roept specifieke problemen op bij gemeenschappelijke meters voor water en verwarming. Ook daarvoor zijn er bepalingen vastgelegd in bijlage 3 van het besluit. Dat gebeurt op basis van het aantal inwonenden of de oppervlakte van de appartementen.

Men heeft hier verwezen naar één specifieke huisvestingsmaatschappij. Die stuurde afrekeningen, maar heeft dat daarna allemaal rechtgezet. In de bijlage van het besluit is vastgelegd dat men bijvoorbeeld rekening moet houden met het aantal inwoners van een appartement of woning. In dit voorbeeld ging het over water. Maar Vlaanderen heeft niet bepaald op welke manier daarmee rekening moet worden gehouden. Gaat het om een lineaire verhoging per inwoner of een steeds kleinere verhoging per bijkomende inwoner? Dat hebben wij nooit bepaald. De vraag is of het zinvol is om dat op Vlaams niveau te omschrijven. De meeste huisvestingsmaatschappijen zijn in staat om dat op een gezonde manier te doen. Het is ook al eens op een minder goede manier gebeurd, maar die huisvestingsmaatschappij heeft dat zelf onmiddellijk ingezien.

In hoeverre moet Vlaanderen zeggen hoe het allemaal in de praktijk moet gebeuren? Vertrouwen we een beetje op het gezond verstand bij de huisvestingsmaatschappijen? Of nemen we zelf veel in handen? Dat is niet altijd een gemakkelijke afweging. Ik stel voor dat we ook daarvoor op basis van het onderzoek van het Steunpunt Ruimte en Wonen in deze commissie kijken waar we misschien iets verder moeten gaan en waar we de vrijheid en autonomie laten aan de huisvestingsmaatschappijen.

De heer Jan Penris: Minister, ik wil u bedanken voor uw antwoord. Ik onthoud twee dingen. We hebben nog een studie van u te goed, uitgevoerd door het Steunpunt Ruimte en Wonen. Dat zal zeker tegemoet komen aan de opmerking van de heer de Kort. Op basis daarvan kunnen we ons beraden over het systeem van de huurlasten, zoals het vandaag bestaat. Daarnaast zegt u dat het bestaande systeem wordt geëvalueerd. Dat is nog het geval geweest omdat de dienst Inspectie RWO zijn opdracht nog maar pas heeft aangevat. Daar heb ik

begrip voor. Ik heb begrepen dat u de inspectie zult aansturen om ook met dit deelaspect terdege rekening te houden.

Minister, ik vrees dat we als parlement vandaag achter de feiten aan hollen. Er bestaan al heel wat klachten. Die zullen hun weg vinden naar klachtendiensten. De ombudsdiensten van de huisvestingsmaatschappijen en, naar ik vrees, ook de Vlaamse Ombudsdienst zullen met de problematiek geconfronteerd worden. Volgend jaar zullen we in het verslag van de ombudsman heel wat opmerkingen over dit probleem kunnen lezen. De ombudsman zal ons dan herinneren aan bepaalde ombudsnormen. Eén daarvan is dat de overheid of overheden – en in dezen is een sociale huisvestingsmaatschappij toch te beschouwen als een overheid – niet laattijdig mag of mogen zijn in zijn of hun optreden.

Vooruitlopend op het inspectieverslag en de studie van het steunpunt, wil ik u toch al aanraden om handelend op te treden en de huisvestingsmaatschappijen er, misschien via een ministerieel rondschrijven, aan te herinneren dat de tijdigheid van het stellen van bestuursdaden een van de ombudsnormen is. We kunnen niet leven met afrekeningen die meer dan 2 jaar oud zijn. Wees ook menselijk met het afrekeningsmoment, doe dat niet vlak voor de kerstdagen. Ook dat is niet erg correct. Dat is een kleine inspanning voor u, minister. De huisvestingsmaatschappijen van goede wil, en dat zijn ze allemaal, zullen er zeker oor naar hebben. Het kan de klanttevredenheid enkel ten goede komen.

Mevrouw Liesbeth Homans: Ik sluit me aan bij de opmerking dat het tijdig moet gebeuren. Ik blijf wel bij de overtuiging dat de werkelijke kosten enkel correct kunnen worden berekend als men over individuele meetapparatuur beschikt. Ik weet dat dat kosten impliceert. Ik wil er toch voor pleiten dat, als er in de toekomst wordt overgegaan tot extra bouw in het kader van het bindend sociaal objectief, in de meeste gevallen individuele meters worden aangemoedigd. Dan draait iedereen op voor zijn gemaakte kosten.

Wat de heer de Kort heeft gezegd is zeer waardevol: er moet inderdaad een vorm van solidariteit zijn. Maar als je mensen aparte meters geeft, kun je ook ieder individueel aanmoedigen tot rationeel energieverbruik. Met de raakvlakken tussen de bevoegdheden Wonen en Energie kan dat een belangrijke suggestie zijn.

Mevrouw Patricia De Waele: Mijnheer de Kort, u voelt zich waarschijnlijk persoonlijk aangesproken door mijn opmerkingen. Ik hoor net dat u ook actief bent in een sociale huisvestingsmaatschappij. Toch wil ik zeggen dat de problemen gekend zijn. Dat zuigen wij niet uit onze duim.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Jan Peumans tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de achterstallige uitkeringen van huursubsidies

Vraag om uitleg van mevrouw Griet Coppé tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de Vlaamse huursubsidie

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Voorzitter, minister, collega's, ik krijg signalen, onder andere in het Limburgse, van mensen die een geweldige achterstand hebben in het uitbetalen van hun huursubsidie. Ik krijg brieven waarin mensen zeggen dat dat juist is wat ze nodig hadden om helemaal in de armoede weg te zinken.

Het heeft ermee te maken dat de administratie is overgeschakeld naar een ander informaticasysteem. Het probleem bevindt zich in de dossiers van alle uitkeringsgerechtigden die in die

periode van huurhuis veranderd zijn. Daar liep iets mis, waardoor deze dossiers van alle provincies gegroepeerd werden en handmatig verwerkt moeten worden, met alle gevolgen van dien.

Ministers, ik ken concrete gevallen waarbij mensen nog recht hebben op 7 maanden subsidie. Ik weet dat er een periode is van 3 maanden. U weet dat deze financiële tegemoetkoming voor deze mensen geen luxe is, maar vaak noodzakelijk om de eindjes aan elkaar te kunnen knopen en om de maand rond te komen. Als deze mensen contact nemen met de administratie, krijgen ze bovendien te horen dat het nog wel eens 2 maanden zou kunnen duren voor de achterstallige bedragen uitgekeerd worden. Als ik het goed begrijp, wachten sommige mensen dus 9 maanden op hun geld. Ik weet niet of het een algemeen gegeven is, ik hoop van niet.

Minister, kunt u het probleem toelichten? Kunt u bevestigen dat er zich een probleem stelt, namelijk een flinke achterstand in de uitkeringen van huursubsidies in bepaalde dossiers? Hoeveel individuele dossiers huursubsidie zijn er op dit moment en voor welk totaalbedrag? En hoe groot is het aandeel van de dossiers die de geschetste achterstand oplopen, in aantal dossiers en in euro's?

Op welke manier heeft men geanticipeerd op de problemen die zich voordoen? Waren de maatregelen die in deze genomen werden volgens u afdoende en werden ze tijdig genomen?

Werd er proactief gecommuniceerd naar de betrokkenen en op welke wijze?

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé: Ik zal de vraag niet helemaal herhalen. Het belangrijkste is dat ik onthoud dat de vraag in Limburg leeft. Dat is ook het geval in West-Vlaanderen. Mevrouw Heeren heeft deze vraag al eens gesteld. Ik was er toen nog niet van op de hoogte dat dat zo was. Nu blijkt dat in West-Vlaanderen een groot probleem te zijn. Mensen die recht hebben op een huursubsidie, moeten daar maanden op wachten.

Minister, ik sluit me aan bij de vragen van de voorzitter van het parlement. Hebt u al een onderzoek laten doen naar de oorzaak? Informatica kan niet overal de oplossing bieden. Vroeger, toen alles manueel moest worden ingevuld, ging het ook. We hebben een huursubsidie in het leven geroepen. We zijn het aan onszelf verplicht om te zorgen dat het systeem werkt. Welke maatregelen zult u nemen om te zorgen voor een bijsturing met betrekking tot de vertraging?

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Voorzitter, op 14 oktober 2009 heb ik een actuele vraag gesteld over de achterstallige betalingen van huursubsidies aan sociale verhuurkantoren.

Minister, minister Lieten heeft in haar antwoord mijn vraag fel gebanaliseerd. Ik ben daarna terug naar de actoren gegaan om te vragen of het wel klopte, omdat de minister me iets anders had geantwoord. Ik zal letterlijk citeren wat minister Lieten heeft gezegd. "Er is een probleem dat wordt veroorzaakt door twee feiten die negatief op elkaar inwerken. Het eerste is de overschakeling op een nieuw informaticasysteem, waardoor er tijdelijk vertraging is opgelopen in verband met de huursubsidies voor september, oktober en november. Die worden pas nu uitbetaald. Het tweede probleem is van een andere orde. Er is een aantal dossiers waarbij mensen al bijna 2 jaar huursubsidie krijgen. In de reglementering staat dat na 2 jaar wordt nagegaan of die mensen nog aan de inkomensvoorwaarden voldoen om huursubsidies te krijgen. Die informatie is afkomstig van de Federale Overheidsdienst Financiën. Nu blijkt er een discrepantie te bestaan tussen de informatie van Financiën enerzijds en de identificatiegegevens van de mensen die recht hebben op huursubsidies anderzijds. Met andere woorden, voor heel wat mensen die recht hebben op een huursubsidie zijn er nog geen informatiegegevens van Financiën aangeleverd. Die mensen hebben om een

of andere reden hun belastingaangifte niet gedaan of kunnen niet getraceerd worden. Een maand geleden ging het om 200 dossiers.”

Minister, ik citeer letterlijk wat minister Lieten heeft gezegd. “Ondertussen is die achterstand verminderd met 50 dossiers”. Dat zegt ze op 14 oktober 2009. “Er blijven dus nog 150 dossiers over waarvoor op een andere manier informatie moet verkregen worden over de inkomenstoestand van die mensen, waarbij opnieuw overleg moet worden gepleegd met Financiën om te zien of er geen fouten zijn gemaakt. De dienst heeft me verzekerd dat de achterstand voor de resterende 150 dossiers deze maand en de eerste weken van november wordt weggewerkt”.

Minister, in mijn repliek heb ik aan minister Lieten voorgesteld om opnieuw contact op te nemen met haar administratie, omdat die haar verkeerd inlicht. Het klopt niet. Ze heeft me toen gezegd dat de informatie die zij gaf, juist was. Minister, er kloppen een aantal zaken niet. Op dit ogenblik geloof ik de administratie niet. Ik neem het haar persoonlijk niet kwalijk, maar ik vind het bijzonder erg dat ze het parlement verkeerd heeft ingelicht. Het antwoord was voorbereid door uw kabinet. Het kan bijna niet anders als we een half jaar later moeten vaststellen dat het probleem nog altijd niet was opgelost, terwijl de minister op 14 oktober expliciet zei dat het begin november zou worden opgelost.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Voorzitter, ook vanuit de Antwerpse regio krijg ik gelijkaardige signalen over de achterstallige huursubsidies van de sociale verhuurkantoren. Dat brengt ook de sociale verhuurkantoren, die een engagement hebben tegenover de eigenaar om die huur elke maand te betalen, in moeilijkheden. Een aantal huurders kunnen hun huur niet betalen. De sociale verhuurkantoren moeten dan voorschieten, moeten daar dikwijls leningen voor aangaan. Ze hebben absoluut niet de financiële draagkracht om die bedragen voor te schieten. Ook de sociale verhuurkantoren komen serieus in de problemen.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Collega's, ik deel natuurlijk de bezorgdheid van de vraagstellers over die problematiek. Ook op het kabinet hebben we eind januari een aantal klachten ontvangen over laattijdige uitbetalingen van huursubsidies. Het is ook op dat moment dat ik me heb geïnformeerd en die klacht heb doorgestuurd naar Wonen Vlaanderen, naar de administratie met de vraag naar een stand van zaken en om een snelle oplossing te bieden. Men heeft me toen beloofd dat die oplossing er begin februari zou zijn. Men heeft gezegd dat het om IT-problemen ging en dat er 33 gevallen waren. Dat is wat de administratie heeft gezegd.

Samen met u stel ik vast dat een maand later een aantal mensen nog altijd wachten op de uitbetaling van die huursubsidies en dat het probleem helemaal niet is opgelost op het tijdstip dat me was meegedeeld door de administratie. U moet ook weten dat de administratie me niet heeft gemeld dat ze de timing niet kon handhaven. Ik vind het onaanvaardbaar dat die huurders zo lang in de kou blijven staan. Ik heb aan Wonen Vlaanderen laten weten dat het onaanvaardbaar is dat als er problemen zijn, men ze niet meldt, zodat er gewerkt kan worden aan een oplossing. Het is ook onaanvaardbaar dat wanneer ik zelf problemen meld omdat u ze me signaleert of omdat mensen me een brief schrijven, men me dan een oplossing voorstelt, die in de praktijk niet blijkt te werken, waarna men ons daarvan niet op de hoogte brengt. Dat is een belangrijk probleem.

Mevrouw Heeren, ik wil minister Lieten toch verdedigen. Het is normaal dat een minister voortgaat op het ontwerpantwoord dat door een administratie is voorbereid. (*Opmerkingen van mevrouw Veerle Heeren*)

Ik probeer u enkel duidelijk te maken dat we telkens opnieuw aan Wonen Vlaanderen zeggen dat er een probleem is, zoals ook met de renovatiepremie. U weet dat er ook daar een

achterstand is. Ik zal een voorbeeld geven. Mijn kabinet heeft toen onmiddellijk aan Wonen Vlaanderen laten weten dat er ruimte was om extra personeel aan te werven ingeval van een toevloed aan aanvragen, indien er door informaticaproblemen meer manueel moest worden gewerkt. Men heeft die mensen niet aangeworven. Men heeft gezegd dat dat niet nodig was, dat men het zo wel zou oplossen binnen een redelijke termijn. Nu blijkt dat die timing voor geen enkele van die subsidies wordt gehaald. Het specifieke probleem dat zich vandaag stelt, is een ander dan dat waar u naar verwijst. Maar men heeft me al melding gemaakt van een nieuw probleem dat er zit aan te komen. Inzake de huursubsidies gaat het telkens om een ander probleem en om een andere doelgroep binnen die subsidies. Maar het ene probleem volgt het andere op.

Men verwijst dan ook altijd naar het informaticasysteem, waar blijkbaar een probleem mee is. Ik heb daar natuurlijk navraag over gedaan. Als dat informaticasysteem niet deugt, dan wil ik weten waarom. Men heeft toegegeven dat men het informaticasysteem onvoldoende heeft getest alvorens goedkeuring te verlenen voor de implementatie. Het is natuurlijk de verantwoordelijkheid van een administratie om, vooraleer een nieuw informaticasysteem wordt opgeleverd, het voldoende te testen. Als men weinig test en men op basis van de weinige, maar geslaagde tests het systeem goedkeurt, dan kan ik de leveranciers van het systeem natuurlijk niet in gebreke stellen. Want zij hebben blijkbaar iets afgeleverd dat goed genoeg werd bevonden door de diensten.

We zijn met andere woorden sinds een aantal maanden met die informaticaspecialisten bezig om telkens ad-hocproblemen in dat systeem op te lossen. Men slaagt daar ook in. Het ene na het andere probleem wordt opgelost. Maar na elk probleem dat wordt opgelost, duikt er een nieuw probleem op. Dat stel ik samen met u vast.

Wat mij betreft, is dat niet voor herhaling vatbaar. Ik heb dat ook duidelijk laten weten aan Wonen Vlaanderen. Men wist dat er problemen waren. Men heeft de ernst van die problematiek ofwel zelf onvoldoende ingeschat, ofwel er onvoldoende over gecommuniceerd met mij of met minister Lieten, die me toen vervangen heeft. Dat maakt ook dat ik of minister Lieten u niet voldoende kon inlichten over de ernst van het probleem.

De gedupeerden werden wel aangeschreven, waarin werd gemeld hoelang die vertraging zou duren. Er werd ook een timing werd gegeven. Dat is wat men mij heeft gemeld. U mag er in alle geval op rekenen dat we dat verder op de voet zullen volgen. Ik vind het bijzonder belangrijk dat de meest kwetsbare mensen in deze samenleving, die recht hebben op een subsidie, die subsidie op tijd krijgen. Mevrouw Vogels heeft daar ook naar verwezen. Als er dan een manuele handeling moet worden gesteld omdat het informaticasysteem nog niet op punt staat, dan moet dat maar gebeuren. Mijn aanbod voor de dienst blijft nog steeds gelden. Er is enige ruimte om extra personeel, al is het tijdelijk, aan te werven om die achterstand weg te werken.

Ik heb de bevoegde personen rechtstreeks laten weten dat daar dringend werk van gemaakt moet worden. Ik heb gevraagd om voor elk individueel dossier dat vertraging oploopt, uit te leggen hoe groot de vertraging is, wat het specifieke probleem is en wanneer het wordt opgelost. Op basis daarvan hoeven we niet langs elkaar heen te praten, en krijg ik een goed zicht op het probleem. Men zegt me dat er een probleem is, en ook u zegt dat, maar niemand heeft een goed globaal zicht op het probleem. Ik wil dat probleem dus duidelijk in kaart brengen.

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Dank u, minister. Vanuit verschillende hoeken vernemen we dat in die administratie zich een structureel probleem voordoet. Onlangs had ik een aangenaam onderhoud met de administrateur-generaal van het Agentschap Interne Audit van de Vlaamse Administratie (IAVA). Dat agentschap maakt sterkte-zwakteanalyses van de administratie. Misschien is het goed dat we die administratie eens doorlichten. Mevrouw Heeren vermeldt

dat dit probleem ook al vorig jaar is gemeld. Er is dus meer dan een communicatieprobleem, maar ook een probleem met het management.

Misschien kunnen we het Agentschap IAVA vragen? Het Agentschap IAVA doet dat ook voor het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV). Het Agentschap IAVA levert schitterende analyses aan. Eigenlijk is dit onaanvaardbaar. Dat men op een renovatiepremie wat langer moet wachten, is misschien nog tolereerbaar, maar dit kan niet. Ik krijg over dit probleem nogal wat brieven, dus ik hoop dat dit probleem op korte termijn wordt weggewerkt.

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé: Ik dank u voor het antwoord. Ik hoor hier dat mevrouw Heeren dit probleem in oktober in de plenaire vergadering heeft aangekaart, en dat de minister toen heeft geantwoord dat alles in orde zou komen. Vorige week luidde dan de alarmbel. De eigen woondiensten, die een goede regierol trachten te vervullen, zeggen dat het niet langer doenbaar is. Ze hebben het over onbehoorlijk bestuur, ten nadele van de meest kwetsbaren. Dat is een schande voor Vlaanderen. Het is erg dat we dat hier moeten aankaarten.

U dringt er bij de administratie op aan om een oplossing te vinden. U moet de toestand van de woningen eens bekijken. De schimmel staat soms op de muren. Als u dat met eigen ogen zou zien, dan zou u hier met rode wangen zitten. Als de mensen willen verhuizen naar een woning die toch iets beter is, dan kunnen ze dat niet.

Ik wil echter positief eindigen: het Agentschap Wonen-Vlaanderen heeft het signaal van de commissie zeer goed opgevangen. U belooft bij prioriteit erop toe te zien dat dit in de toekomst goed verloopt. Ik hoop dus dat we vanaf volgende maand deze zeer kwetsbare mensen het signaal kunnen geven dat de administratie haar verantwoordelijkheden opneemt.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Ik heb het niet op u gemunt, minister, maar het is onverantwoord wat de administratie aanvangt met wat het parlement doet. Onze rol bestaat erin de regering te controleren en wetgevend werk te verrichten. Controle impliceert ook dat men suggesties ter verbetering formuleert.

Toen ik bij het begin van het parlementaire jaar de vraag stelde, wekte minister Lieten de indruk dat het om een klein probleem gaat. Ik ben dan naar buiten gelopen en heb mensen in Limburg gebeld en gevraagd of het probleem wel reëel is. Ze bevestigden dat en ik heb dat ook tegen minister Lieten gezegd, waarop ze antwoordde dat alles onder controle is.

Maar vandaag, een half jaar later, stellen we vast dat de administratie haar eigen minister voor schut zet. Een minister mag dat niet pikken. De voorzitter van het parlement stelt een onderzoek voor: wel, dat is meer dan nodig. De administratie moet eens op het terrein gaan kijken wat de problemen zijn, en luisteren als het parlement zaken aankaart.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Het gaat hier over kwetsbare huurders, maar ook over de draagkracht van sociale verhuurkantoren. We geven die kantoren heel veel extra opdrachten. Ik vraag aandacht voor het feit dat ze hun normale werking moeten kunnen voortzetten. Ze signaleren me dat ze steeds meer administratieve taken moeten verrichten en steeds minder tijd hebben voor begeleiding, terwijl dat nu precies meerwaarde genereert.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Ik deel uw boosheid. Ik geef een voorbeeld over de informatieverschaffing. Ook ik lees Het Belang van Limburg. Toen ik het bericht las, heb ik de vraag gesteld. Men zei me dat het gaat over 55 dossiers op een totaal van 10.000. Voor dat ene specifieke probleem is dat misschien juist, maar men zegt niet welke andere problemen er nog zijn. Men geeft dus correcte informatie, maar die is wel partieel, waardoor ik eigenlijk niet ben geïnformeerd.

Ik heb dan zelf expliciet de vraag moeten stellen of er nog andere problemen met dat huursubsidiestelsel zijn, welke problemen men al eerder heeft beloofd op te lossen en tegen welke datum dat zou gebeuren en ook welke problemen men in de toekomst nog kan verwachten. Pas dan kregen we bijkomende informatie, en werd me gemeld dat er ook problemen zijn met de nieuwe aanvragen, enzovoort. Als men me ondervraagt, via een brief of door een parlementslid dat zijn controletaak ter harte neemt, dan ga ik natuurlijk voort op de gegevens die de administratie me bezorgt. Ik informeer me altijd grondig. Maar als de administratie daar de ernst niet van inziet, is er een probleem.

De suggestie om eens te laten analyseren hoe daar wordt gewerkt, zal ik ter harte nemen. Ik zal onderzoeken of dat via het Agentschap IAVA kan, en ook of dat even goed en sneller op een andere manier kan. Die manier van werken kan niet, en zeker niet omdat het gaat over de meest kwetsbare mensen die moeten wachten op een huursubsidie en zo ook de werking van de sociale verhuurkantoren in het gedrang kan komen. We hebben met die kantoren contact opgenomen en gevraagd ons op de hoogte te houden. We zullen dus de mechanismen onderzoeken die verklaren waarom de problemen zich opstapelden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Liesbeth Homans tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het aangroeiende aantal thuis- en daklozen en het aandeel van uit hun woning gezette huurders hierin

De voorzitter: Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Voorzitter, minister, collega's, uit een recente studie van de universiteiten van Antwerpen en Luik blijkt dat de groep dak- en thuislozen groeit en bovendien steeds jonger en vrouwelijker wordt.

Een snel groeiende groep daklozen zijn uit hun woning gezette huurders. Het antwoord van minister Lieten op mijn actuele vraag over het toegenomen aantal uithuiszettingen – de collega's Vogels en Coppé stelden een gelijkaardige vraag – was goed. Zij kondigde maatregelen aan om het aantal uithuiszettingen te verminderen. Een van de maatregelen is de huursubsidie.

Ik vraag me af op welke manier die groep van kwetsbare mensen op de hoogte kan worden gebracht van het feit dat er huursubsidies bestaan. Ik meen dat er nog wat werk aan de winkel is. Ik zie daar bijvoorbeeld een taak voor sociale verhuurkantoren en voor sociale huisvestingsmaatschappijen. Mensen die niet op een wachtlijst terecht kunnen, komen misschien wel in aanmerking voor een huursubsidie. Ik heb ook begrepen dat u eraan werkt. Mensen die langer dan 5 jaar op een wachtlijst staan, kunnen een huursubsidie krijgen.

Ik vroeg ook of de middelen voor een huursubsidie optimaal worden benut. Ik denk dat de discussie van daarnet voldoende antwoorden heeft gegeven op die vraag.

Ik ben ervan overtuigd – en onderzoek heeft dat ook aangegeven – dat er met een geïntegreerde aanpak moet worden gewerkt. Zowel de huisvesting-, de arbeids-, de onderwijs- als de welzijnssector moeten meewerken. Federaal staatssecretaris Courard heeft een aantal initiatieven aangekondigd. Hij gaat de studie van de twee universiteiten presenteren op een interministeriële conferentie. Als ik zie welke ministers er allemaal zijn uitgenodigd, denk ik dat er voor u, als minister van Wonen – zeker in de wetenschap dat het aandeel van de uit huis gezette huurders binnen de daklozen enorm is toegenomen – een belangrijke rol is weggelegd. Bent u vragende partij om de nu nog federale bevoegdheden rond deze problematiek, in Vlaamse handen te krijgen, zoals bijvoorbeeld de installatiepremie voor de hervestiging van daklozen? Het is toch wel belangrijk dat dit in Vlaamse handen zou kunnen komen.

Op de vraag van collega Heeren heeft minister Lieten laten weten dat er een initiatief zou worden genomen om overleg te hebben tussen de kabinetten van minister Vandeurzen, van haar en van u. Is er al schot in de zaak? Er zou worden nagegaan hoe de noodopvang voor daklozen zou kunnen worden verbeterd. In bepaalde leegstaande kabinetten worden momenteel daklozen opgevangen. Ik kan dat alleen maar toejuichen, maar het is de vraag of dat toereikend is. Kunt u mij een stand van zaken geven van dit overleg?

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Voorzitter, de uithuiszettingen zijn inderdaad een toenemend probleem.

Je bent in dit land niets zonder adres. Een huursubsidie is eigenlijk voor een groot deel een verhuissubsidie. Als je uit je woning wordt gezet, kan je verhuizen naar elders. Als je intussen dakloos wordt, dan heb je geen adres meer. OCMW's zijn steeds restrictiever met het geven van een referentieadres. Het geven van een referentieadres door een OCMW betekent immers dat die dakloze meteen ook recht heeft op een installatiepremie die natuurlijk geld kost. Bovendien zijn een aantal steden er ook niet echt op uit om kansarmoede bijeen te houden. Het is een reëel probleem. Het gaat over steeds meer vrouwen, het gaat over mensen met kinderen die echt van het kastje naar de muur worden gestuurd en die dus eigenlijk uitgeschreven zijn. Ze bestaan niet meer, hebben geen adres en kunnen nergens terecht. Daar moet dringend iets aan gebeuren.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Voorzitter, collega's, mevrouw Homans, ik denk dat de OCMW's vooral een grote rol moeten spelen in het verspreiden van die informatie. Wij hebben gewerkt aan een nieuwe folder voor de OCMW's om het personeel goed te informeren zodat ze hun informatietaak met die specifieke doelgroep extra ter harte kunnen nemen. Zij zijn een van de meest aangewezen intermediaire instanties om met die mensen te spreken. Zij komen er ook mee in contact naar aanleiding van die federale installatiepremie.

Ik zou het natuurlijk een goed idee vinden om dat allemaal in Vlaamse handen te krijgen. Het Vlaams woonbeleid kan wat meer slagkracht gebruiken, want een aantal belangrijke instrumenten zijn nog federaal. Dat is helaas niet het voorwerp van mijn wensen, maar van ander overleg. Ik hoop met u dat we meer bevoegdheden voor het woonbeleid in handen zullen krijgen.

U verwijst naar het specifieke onderzoek. Het is inderdaad zo dat er op Vlaams niveau een gecördineerde aanpak is gekomen. Minister Lieten coördineert. Minister Vandeurzen en ikzelf of onze medewerkers zitten ook in de groep. Naar aanleiding van dat onderzoek is men al een keer samengekomen. De beleidsinitiatieven moeten nu goed op elkaar worden afgestemd. Ik denk dat het de drie belangrijkste beleidsdomeinen zijn om iets aan dak- en thuisloosheid te kunnen doen.

Op federaal niveau neemt staatssecretaris Courard die rol op zich. Ik vind het natuurlijk goed nieuws dat we een aanspreekpunt hebben. Zolang er bevoegdheden op het federale niveau zijn, kunnen we maar beter zo goed mogelijk samenwerken om een zo goed mogelijke oplossing te vinden. Minister Lieten en haar medewerkers zijn erbij betrokken vanuit Armoedebeleid. Als we fysiek zelf niet aanwezig kunnen zijn, dan werken we nauw samen bij de voorbereiding en de opvolging van de vergaderingen, anders kunnen we op het terrein niet veel doen.

We werken ook nauw samen met het kabinet van minister Vandeurzen. We denken eraan om vier themagroepen op te richten rond vier thema's: de uitvoering van het Woonzorgdecreet, woonbegeleiding wat heel belangrijk is bij de preventie van dakloosheid, verhuring buiten het sociaal huurstelsel en doelgroepenbeleid, en toegankelijk en aanpasbaar wonen. Dat zijn de vier thema's waarrond ik heel specifiek met minister Vandeurzen wil samenwerken. De

afstemming van de programmatie wordt daar ook erg belangrijk. Er is ook een experimentenprogramma Wonen-Welzijn, dat in die werkgroepen concreet gestalte moet krijgen. Die werkgroep zal ook actief betrokken worden bij de samenwerking. De werkgroep is overigens al per brief op de hoogte gesteld van onze ambities om op dat vlak goed samen te werken.

De voorzitter: Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Minister, ik dank u voor het uitgebreide antwoord. U zegt dat de bekendmaking van de huursubsidie aan die kwetsbare groep vooral een taak is van het OCMW. Ik ben ervan overtuigd dat die folder die u hebt verspreid, een goed initiatief is, maar ik vraag me af of de OCMW's in de steden, waar die problematiek zich jammer genoeg meer voordoet dan elders, niet al overbevraagd zijn en of zij het niet al druk genoeg hebben. Ik hoor overal klachten van de mensen van de OCMW's. We mogen natuurlijk ook de impact van de federale regularisatie in de steden niet onderschatten.

Ik vraag me af of er in dezen ook geen andere actoren binnen het beleidsdomein Wonen hun verantwoordelijkheid kunnen opnemen. Ik denk dat bijvoorbeeld de sociale huisvestingsmaatschappijen informatie kunnen verstrekken aan mensen die op straat terecht zijn gekomen en dakloos zijn en zich aanmelden, al ben ik me bewust van de werkdruk daar. Hetzelfde geldt voor de sociale verhuurkantoren, hoewel ik me ervan bewust ben dat de drempel van de sociale verhuurkantoren net iets hoger ligt dan bij een sociale huisvestingsmaatschappij.

Ik ga dus akkoord met de folder, die ik een goed initiatief vind, maar ik vind het niet helemaal correct om de druk bij de OCMW's te leggen. Ik ben ervan overtuigd dat die het al druk genoeg hebben. Er zijn nog andere actoren die hier een rol kunnen spelen.

Minister Freya Van den Bossche: In principe is het zo dat bijvoorbeeld in de steden de woonwinkels proberen om die doelgroep te bereiken. In de praktijk lukt dat niet altijd even gemakkelijk, omdat de drempel van een woonwinkel toch wat hoger is. Ik vrees dat zelfs de drempel van een sociaal verhuurkantoor, en soms zelfs van een sociale huisvestingsmaatschappij nog wat te hoog kan zijn.

Het probleem is dat je echt rechtstreeks tot bij die mensen moet raken. Als we dan toch denken aan een openbare instantie, komt het OCMW het meest rechtstreeks in aanraking met die doelgroep. Ik begrijp dat u zegt dat ze al sterk bevraagd worden, en bovendien krijgen zij ook niet iedereen bij zich over de vloer. Er zijn mensen die we heel moeilijk kunnen bereiken. De vraag is hoe je die dan het best bereikt.

Ik ben bereid om ook daarover verder overleg te plegen. Ik wil best ook met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) eens bekijken in welke mate OCMW's in staat zijn om die rol op een degelijke manier op te nemen en welke andere intermediairen we misschien moeten aanspreken. Ik wil gerust ook overleggen met het Vlaams netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen en kijken of zij ons daar ook in kunnen bijstaan. Misschien beschikken zij ook over expertise ter zake.

Het is niet altijd gemakkelijk om die groep van dak- en thuislozen te bereiken. Ik ben het met u eens dat we niemand mogen overbevragen, maar het probleem is dat sommige initiatieven die wij nemen, zoals de woonwinkels in de steden, er wel in slagen om heel laagdrempelig te werken, maar heel specifiek met betrekking tot die moeilijk te bereiken groep blijft het erg moeilijk.

Mevrouw Liesbeth Homans: Minister, ik bedank u voor die wijze woorden en hoop op uw medewerking in dezen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■